

NEPRIKLAUSOMA LIEITUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1972. VIII. 30. Nr. 2010

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

BRAZINSKŲ TEISMAS PRASIDĖJO

Turkijos sostinėje Ankaroje rugpjūčio 23 d. prasidėjo Brazinskių teismas.

Pranas Brazinskas su sūnum Algiu nusikraudinė sovietų lėktuvą į Turkijos miestą Trapezondą, kaltinami nužudymu ir neteisėtu ginklų laikymu. Teismo pradžioje buvo padarytas sprendimas, kad Brazinskių byla priklauso Turkijos teismo jurisdikcijai. Tad Brazinskių byla bus nagrinėjama pagal Turkijos įstatymus.

Pranas Brazinskas pareiškė teisme, kad bėgęs su sūnum iš okupuotos Lietuvos tuo tikslu, kad laisvame pasaulyje suteikti auklėjimą ir išsimokslinimą savo 16 metų sūnui Algiiui.

Nenorėjęs niekam nieko blogo, jis nesirengęs ką nors nušauti. Stiuardėsė buvus nušauta netyčia, susišaudymo metu, kada prasidėjo kova su lėktuvo įgulos nariais.

Pranas Brazinskas pareiškė, kad jis nėra sovietų pilietis, nes jis save laiko ne sovietu, bet Lietuvos piliečiu.

● **TARPTAUTINIS** juristų komitetas atsiuntė Indijai raštą, kuriame prašo daryti žygius, kad nedelsiant būtų repatriuoti karo belaisviai į savo šalis. Jie turėjo būti gražinti namo tuojau po karo, bet iki šiol kankinami belaisvių lageriuose.

● **JAV VALSTYBĖS** SEKRETORIUS W. Rogers graikų intelektualų asociacijoj kalbėdamas, pažadėjo ir toliau teikti Graikijai karo paramą.

IDILIŠKAS DAUGELIŠKIO VAIZDAS, KURIO JAU NEBĖRA (žiūr 5 psl.).

A M E R I K O S P A M I R Š T A S I S Ž M O G U S

ETNINIŲ AMERIKIEČIŲ SIŪLYMAI FLORIDOJE

Aušra Mačiulaitytė-Zerr ir vicepirm. dr. Antanas W. Novasitis pateikė pareiškimą Miami Beach etninių grupių JAV-se išlaikymo bei atitinkamo įstatymo reikalu.

Ten pabrėžta: "Tai šio krašto pamirštasis žmogus... etninis-amerikietis paprastai laikomas dirbančiu amerikiečiu, antrosios, trečiosios ar ketvirtosios generacijos, sutapatantį save su savo kilmės ir reiškiančiu didžiulę meilę bei lojalumą savo kraštui".

Pareikštas susirūpinimas kai kurių sluoksnių reiškiamu abėjingumu etninėms grupėms. Nurodyta, kad pagal JAV Kongreso š. m. birželio mėn. priimtą "Etninio palikimo studijų programą". Švietimo reikalų vadovas (Commissioner) įgalinamas iš 15 mil. dol. fondo šelpti pradžios, vidurinių mokyk-

lų bendruomenių programą, kuriomis skleidžiama informacija apie pasikyr etninių grupių istoriją, kultūrą ar tradicijas.

Daugiau kaip 8 milijonai tokių "etninių amerikiečių" norėtų, kad minėtas aktas būtų pradėtas vykdyti, nors ir pripažįstame, kad 15 mil. dol. suma nesanti pakankama.

Toliau pažymėta, kad vad. tautybių "liedinių" katilo "dėsnis JAV-se jau pasenęs, nepriimtinas, kad JAV-se pastebima etninė revoliucija ir kad daugelis gyventojų esą nusivylę, nes jie laikomi antrosios rūšies piliečiais - jie prisimenami tik rinkiminėmis dienomis...

Menorandume etninių grupių paramos reikalu prašyta ne tik vykdyti "Etninių palikimo studijų" aktą, bet ir pripažinti tai, jog "pluralistinė daugialypė bendruomenė laikytina konstruktyvia bei stipria šio krašto pajėga".

NUSPRESTA SUSILAIKYTI

Dėl padėties Lietuvoje buvo kreiptasi į Balt. Rūmus, prašant, kad JAV Prezidentas paskelbtų atitinkamą pareiškimą. JAV LB Centro Valdybos vicepirmininko A. W. Novasaitčio š. m. birželio mėn. siųstus laiškus, Michael P. Balzano, Jr. prezidento asistentas (staff assistant) liepos 10 d. atsakė, jog "nutarta, kad įtemptai padėčiai Lietuvoje ir kitose pavergtose tautosose esant, šiuo metu Prezidentas turėtų susilaikyti daryti prašomą pareiškimą.

Žinau, kad Prezidentas visuomet buvo susirūpinęs pavergtųjų tautų rūpesčiais visur ir esu tikras, kad jis ir toliau nuosekliai pritaris tų tautų troškimams būti laisvoms ir nepriklausomoms. Jei Prezidentui bus įmanoma padaryti atitinkamą pareiškimą, esu tikras, jis tai įvykdys".

(E

JUNGTINĖS TAUTOS svarsto klausimą apie priėmimą nariu Bengla- desh.

Visos valstybės sutinka priimti šią naujai susikūrusią didelę valstybę, bet komunistinės Rusijos delegacija pareiškė protestą prieš priėmimą ir pareiškė "veto".

Izraelio parlamente min. pirmininkai Goldai Meier dalyvaujant, svarstomas žydų išvažiavimo iš Sov. Sąjungos klausimas.

Rugpjūčio 14 d. Sovietai išleido įstatymą, kur reikalaujama kad išvažiuojantieji žydai Sovietų Rusijoje baigę aukštuosius mokslus privalo apmokėti leidimus iki 20,000 rublių. O tai reiškia, kad su aukštuoju mokslu žydams užkertamas kelias išvažiuoti.

● MINISTERIS

PIRMININKAS P.E. Trudeau pareiškė, kad Kanada priims tam tikrą skaičių iš Ugandos karo pabėgėlių aziatų kilmės. Panašų pažadą padarė ir Anglija.

TEGU BUS TOKIA MŪSŲ VALIA

Šioje vietoje visada stengiamasi paliesti pačius aktualiausias mūsų gyvenimo klausimus. Tai laikraščio pareiga, tai prievolė sąmoningo spaudos darbuotojo.

Bet šiuo syk bus kalbama gal apie patį svarbiausią reikalą, kurs rūpi kiekvienam lietuviui, kas rimtu susirūpinimu žiūri į ateitį. Čia kalba apie spaudą. O tiesioginai, apie labiausia mums rūpimą reikalą apie šio laikraščio tolimesnę pažangą.

Ne visi skaitytojai jaučia ir žino kiek daug darbo, pastangų ir tiesiog pasidukojimo pareikalauja, nors ir tokio, kaip mūsų

laikraščio išleidimas. Ir suprantama, kad kiekvienam spaudos žmogui yra svarbu sulaukti savo darbo galimai svaresnių vaisių.

Ar negalėtų mūsų leidinys pasiekti daug daugiau lietuviškų namų? Neabejotinai – taip. O tada visas darbas pasidarytų žymiai prasmingesnis ir našesnis. Greta to sustiprėtų ir laikraščio materialinė bazė, kas suteiktų galimumus toliau laikraštį tobulinti.

Nepriklausomoji Lietuva, reikia pripažinti, apsupta palankiomis ir skaitytojų ir bendradarbių

nuotakomis. Tad mūsų laikraščiui toliau plysti ne tik nėra jokių kliūčių, bet atsirado jam gera dirva. Tačiau toji dirva neišnaudojama.

Iki šio laiko, jeigu neskaityti pagalbinių priemonių, kaip loterijos ir aukos, skaitytojų tiesiog mažai buvo ieškoma. Šie ypatingi lietuvių spaudos gyvavimo laikai, reikalauja ir ypatingų priemonių spaudai platinti.

Reikalinga ne vieno kito asmens, bet daugumos skaitytojų tiesioginė talka. Būtina, kad kiekvienas, kas vertina savo laikraštį, pasistengtų surasti jam nors

vieną kitą prenumeratorių. O tie nauji skaitytojai juk ne kur nors toli, bet čia pat, greta jūsų kaimynystėje gyvena ir jums gerai pažįstami.

Apie šį svarbų reikalą nekalbėkim taip, kad šiandien pagalvojom, o ryt užmiršom. Reikia imti į galvą tokį svarbų reikalą.

O šis darbas bus tik tada sėkmingas, jeigu į jį pažiūrėsime, kaip į vieną svarbiųjų uždavinių. Juk tai dalis mūsų tautinio veikimo.

Tai pagrindinė tautinio darbo dalis – siekti galutiną laimėjimą, siekti, kad kiekvienas lietuviškas namas

neliktų be laikraščio.

Nereikia daug svarstymų ir galvojimų. Matot mūsų paskutiniame puslapyje kuponą laikraštį naujam skaitytojui užsakyti. Gaukit tokį savo bičiulį atsiųskit pilną kuponą ir jūsų pareiga bus atlikta.

Reikalinga valia ir pasiryžimas. Tad parodykim gerą valią, parodykim iš tikimybę savo laikraščiui. Juk laikraštis, tai ženklas mūsų tautinio išlikimo.

Tad tegu bus tokia mūsų valia – sustiprinti laikraštį, kurį sukūrėm, išauginom ir esam pasiryžę išlaikyti augantį ir tobulėjantį.

LIETUVIŲ TAUTA NĖRA MAŽUMA

Ryšium su "New York Times" dienraščio š. m. liepos 31 d. laidoje paskelbtu korespondento Theodore Shabad straipsniu apie sovietus, siekiančius suliedinti 100 tautybių, Vlikas laiškė išskėlė klausimą, ar tikslinga straipsnyje ukrainiečius, lietuvius, latvius ar estus laikyti "etninėmis grupėmis" ar "mažumomis"? Tai tautos, ne-mažumos. Kai kurios tu tautų buvo tautinėmis valstybėmis dar prieš rusams. pasiskelbiant valstybe. Baltijos valstybės buvopanaikintos karinės agresijos, Stalino – Hitlerio suokalbio keliu.

Su autorium negalima sutikti, kai jis Sovietų Sąjungos klausimus palygino su JAV – mis. Kai JAV imigrantai į šį kraštą atkeliavo savo noru bei jame įsikūrė, tai daugelis sovietų imperijos tautų tebesigina prieš prievartos keliu tebevykdomą jų kultūrinę bei politinį paskandinimą rusų nacionalizmo jūroje. Klaidingas dar teiginys, esą, sovietams "žymiai pavykę išplėsti tų tautybių švietimą bei kultūrą". Kur gi likusi šių dienų žydų kultūra Sovietų Sąjungoje? Daugelis Ukrainos intelektualų šiuo metu kalbėjimuose, nes jie protestavo

prieš laipsnišką Ukrainos kultūros žlugdymą.

"N. Y. TIMES" REDAKCIJA PADĖKOJO VLIKUI rugp. 15 d. laiškui ir pažymėjo: "Mes sveikiname jūsų pastabas ir pasistengsime jas atkreipti atitinkamų redaktorių dėmesį. Mes dėkingi už jūsų dėmesį mūsų straipsniui".

LIETUVOS PRIPAŽINIMO 50-JI SUKAKTIS

Amerikos Lietuvių Taryba savo memorandumu republika konvencijai Miami Beach, Fla. pradžioje nuosirdžiai padėkojusi, lietuvių kilmės patriotiškųjų lietuvių vardu, republika vyriausybei ir partijai už kietą Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės rėmimą, toliau pareiškė nuomonę: šiais metais, liepos 28 d. minėjus 50-ją Lietuvos pripažinimo, iš JAV pusės, sukaktį, tai teikia gerą progą republika konvencijai patvirtinti Partijos nusistatymą už visų, sovietų pavergtų, kraštų, ir Lietuvos, išlaisvinimą. Tai proga ir republika valdžiai ir vėl pareikšti, jog ji pripažįsta Lietuvą ir tebetęsia teisingą Amerikos politikos kryptį nepripažinti sovietų agresijos padarinių bei tarptautinės teisės pažeidimo.

SOVIETAU TURI ĮSILEISTI LIETUVON LAISVOJO PASAULIO SPAUDA

ALT toliau atkreipė dėmesį į tai, kad sovietams Lietuvą okupavus, ji atskirta nuo laisvojo pasaulio. Lietuvoje nėra laisvos spaudos ir į ją neįleidžiama laisvojo pasaulio leidiniai. Kadangi Sovietų Rusija yra pasirašiusi tarptautinės Pašto Sąjungos susitarimą, todėl ALT pageidavo, kad rep. pratija savo platformoje įtrauktų pareiškimą, kuriuo sovietai turėtų laikytis Pašto Sąjungos taisyklių ir turėtų sutikti įsileisti bei garantuoti pristatymą Lietuvoje pašto siuntų – visų laisvojo pasaulio laikraščių, periodinių leidinių bei knygų.

DIDELIŲ MUTŲ REIKALŲ

Sovietams siekiant prekybos su JAV – mis ir ypatingą dėmesį teikiant jėgoms, ALT siūlo: JAV vyriausybė, savo ruožtu, turėtų prisipirti sovietus sumažinti nepaprastai didelius muitus už siuntinius į Lietuvą. Tai daugiausia giminėms, jiems prašant, siunčiami rūbų, medžiagų bei kitokių gėrybių paketai.

ALT būsimos Europos Saugumo konferencijos reikalu pasiūlė: JAV – bės

turėtų reikalauti leisti toje konferencijoje dalyvauti ir teisėtiems nepriklausomų Baltijos valstybių atstovams.

LIETUVIŲ TAUTA TEBETROKŠTA LAISVĖS

ALT – ba, savo pareiškime dar atkreipusi dėmesį į Lietuvos upių, ežerų užteršimą, miškų naikinimą, pasiūlė: JAV turėtų iš Sovietų reikalauti sustabdyti tokio pobūdžio taršą bei naikinimą Baltijos valstybėse.

Pagaliau memorandumu teigiama, kad Resp. Partija galėtų atkreipti ne tik šio krašto, bet ir pasaulio dėmesį į tai, kad lietuvių tauta, įvairaus amžiaus bei profesijų gyventojai, tebetrokšta vėl sulaukti visišk-

kos laisvės ir nepriklausomybės. Tos laisvės dvasią liudijo trys susideginimai, studentų demonstracijos, suėmimai, Simo Kudirkos pasireiškimas teisme.

● ITALIJOS parlamento senatorius Dal Falco Užsienio reikalų ministro paklausė: kokią iniciatyvą Italijos vyriausybė numato pareikšti, išreikšdama atitinkamą solidarumą lietuvių tautai ir 2. ar ji nesusilaikė šį klausimą iškelti artimiausioje Jungtinių Tautų sesijoje?

● ŠVEICARŲ dienraščio trijų skilčių antraštė š. m. birželio 29 d. "Mirties ty-la gaubia Lietuvą".

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

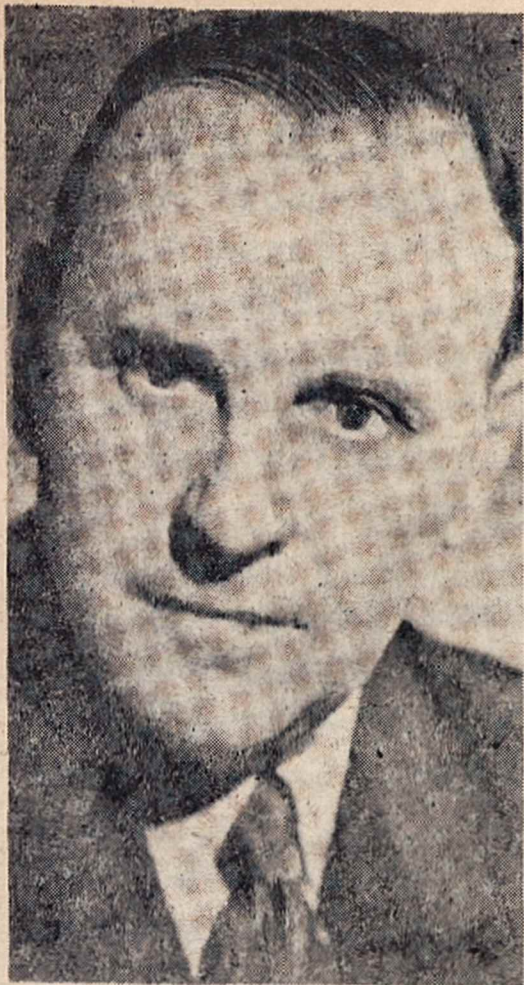
LEIDĖJAS – NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje – \$7.50, visur kitur – \$8.00. Rėmėjo prenumerata – \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRĖNAS

metų. Iki šio laiko jis neapleido savo pareigų ir dirba pamėgtą darbą.

DONALD F. YAKAITIS, jaunas advokatas yra išrinktas Pasadeno Cal. miesto meru. Jis gimė Los Angeles ir ten pat baigė mokslus.

• VYTAUTĄ BIELIAJŲ, žinoma tautinių šokių populiarintoją Amerikoje ir žurnalo "Viltis" leidėją iš-tiko širdies smūgis.

KOMPOZITORIUS Vaclovas Rymavičius, kurs buvo Argentinos lietuvių kultūros žymus darbuotojas staiga mirė rugpiūčio 12 d.

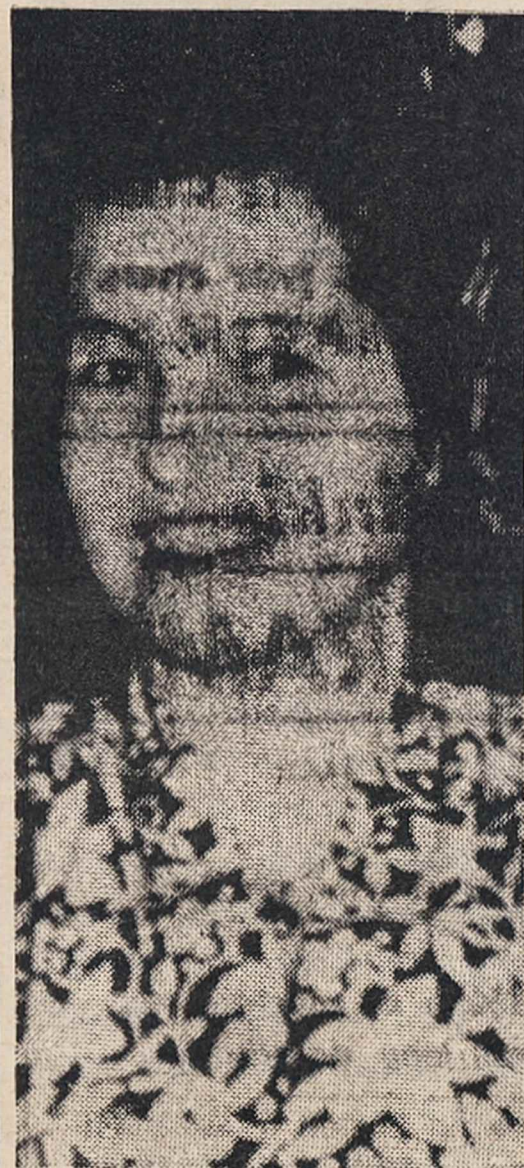
Raimundas Liormanas buv. Klaipėdos komendantas sulaukė 80 metų amžiaus.

Konstantinas Petrauskas visuomenininkas jau turi 70 m. amž.

• LIETUVIŲ vargonininkų ir muzikų metinis suvažiavimas įvyksta Brooklyne rugsėjo 4 d.

• MATAS ZUJUS "Garso" redaktorius sulaukė 80

O. Balčiūnienė - Audronė išleido knygą "Laužai ir kibirkštės".

VASARIO 16 GIMNAZIJOJ MOKSLO METŲ UŽBAIGA Pabaigos aktas įvyko liepos 8 rytą. Direktorius V. Natkevičius pastebėjo, kad praėjusieji metai buvo bandymo metai. Daugiau laisvės buvo bendrą, bet nevisi sugebėjo ja tinkamai pasinaudoti. Įsistatė mokinių komitetas.

Mokslo metai pradėti su 83 mokiniais, baigti su 77 (33 mergaitės ir 44 berniukai). Pradžioje iš Amerikos buvo 12 mokinių, liko 9. 60 mokinių perkelti į aukštesnes klases, 5 gauna patalpas. Gimnaziją baigė tik viena abiturientė Romana Žutautaitė. 12 (tarp jų 2 abiturientai) liko kartoti kurso toje pačioje klasėje, 2 atleisti dėl blogo mokymosi. Geriausiai mokėsi II ir VIII klasės.

GERIAUSI MOKINIAI: Danguolė Jurgauskaitė II kl., Kristina Urbanaitė IV kl., Jurgėnas Margis III kl.

GIMNAZIJA DAR PRIIMA PRAŠYMUS naujiems mokslo metams. Mokslo prasideda rugsėjo 11, į bendrą reikiama suvažiuoti rugsėjo 10. Pastatytas naujas bendrąbutis, kuriame gyvens visos mergaitės ir žemesniųjų klasių berniukai.

Lietuviai tėvai! Atlikite savo tautinę pareigą - leiskite savo vaikus į vienintelę laisvame pasauly lietuvių gimnaziją, kad jie išmokyti kalbos ir išliktų lietuviais bei užsitikrintų ateitį.

DR. P. KARVELIUI 75 METAI

Šiais metais per savo vardadienį, dr. Petras Karvelis peržengė 75 metų slenkstį. Jubilato gimtinė - Jlestrakio k., Šilavoto valsč.

MIRĖ K. NEVARDAUSKAS Po ilgos širdies ligos, šių metų rugpiūčio 16 d., mirė Kazimieras Nevardauskas.

Nepriklausomos Lietuvos laikais, velionis buvo Kėdainių ir Radviliškio teismų sekretorius.

Liūdesy liko žmona, du sūnūs, ir brolis Jonas, Kanadoje.

• DARIUS BAKŪNAS, JAV aviacijos majoras, atitarnavęs Vietname ir grįžęs į Ameriką, buvo paskirtas lektorium į aukštąją aviacijos mokyklą.

Grupė Grandinėls šokėjų Belgijoje. Iš kairės: N. Lenkauskaitė, Narušaitė, D. Sakaitė, R. Staškutė, E. Žygaitė ir M. Idzelytė.

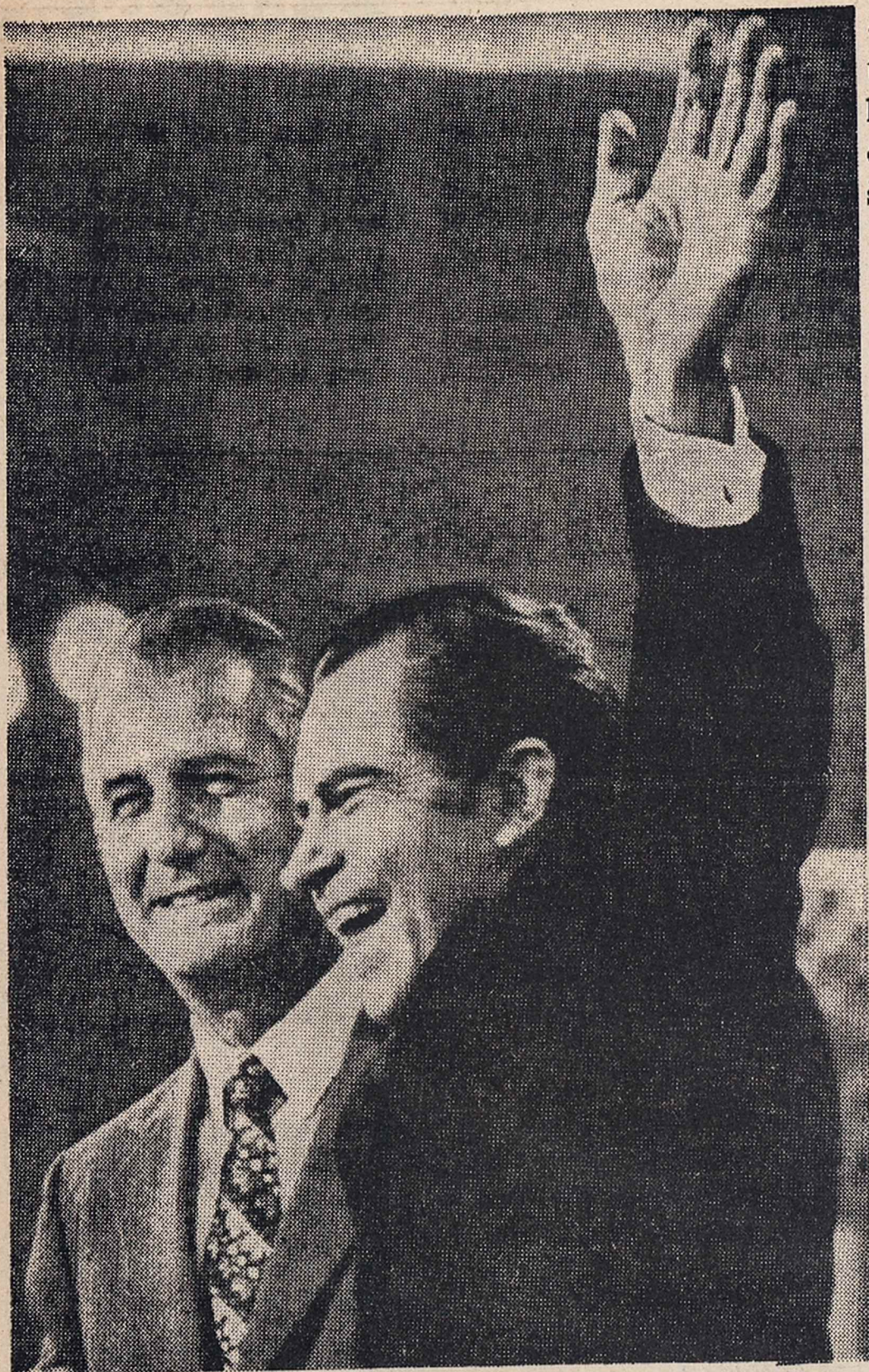

Paminėtas Adalbertas Staneika, dailininkas ir diplomatas. Apie jį plačiau kalbėjo prof. J. Puzinas, supažindindamas klausytojus su jo gyvenimu ir darbu. Dailininko tėvas buvo 1863 metų sukilėlis

prieš rusus. Dailininkas buvęs 1885 metais. Mirdamas jis paliko turtingą pavelsių rin kinį.

DAINAVOJE MERGAITĖS ŠVENCIA STOVYKLOS PABAIGTUVES.

MIAMI BEACH KONVENCIJOJE republikonų nominuotasis R. Nixonas prezidentu ir S. Agnew viceprezidentu.

TŪKSTANTIS AREŠTUOTA, NIKSONAS NUOMINUOTAS

Lygiai tuo pačiu metu, kai republikonų džiugaujanti konvencija balsavo už Niksono kandidatūrą naujam terminui, Miami Beach gatvėse vyko plataus masto demonstracija prieš karą Vietname. Policija buvo priversta panaudoti ašarines dujas, bet demonstrantai vis tiek nesiskirstė. Tie kurie smarkiau priešinos policijai, buvo areštuojami. Ir tokių prisirinko visas tūkstantis. Demonstracijoje dalyvavo daugumoje jaunuoliai. Jie subadė autobusų padangas, tuo sukliudydami delegatams patekti į konvencijos salę, kai kurie delegatai ir tiesioginiai nukentėjo, jie buvo smarkokai sumušti. Buvo ir tokių delegatų, kurie pakeliui į konvenciją užsiniuodijo ašarinėmis dujomis, ašarojo ir vėmė.

PABĖGO LIETUVIAI IR UKRAINAI

Voice of America paskelbė žinią, kad Sovietų Sąjungos laivui atplaukus į Atenas, Graikijoje, iš ten pabėgo pats to laivo kapitonas, politinis komisaras

ir trys jūrininkai. Jie kreipėsi į Graikijos vyriausybę, prašydami politinių pabėgėlių globos. Jie pareiškė, kad esą nusistatę prieš komunizmą ir nori gyventi demokratinėje santvarkoje.

Voice of America nurodo, kad pabėgusieji yra lietuviai ir ukrainiečiai. Šis įvykis nuodugniau tyrinėjamas.

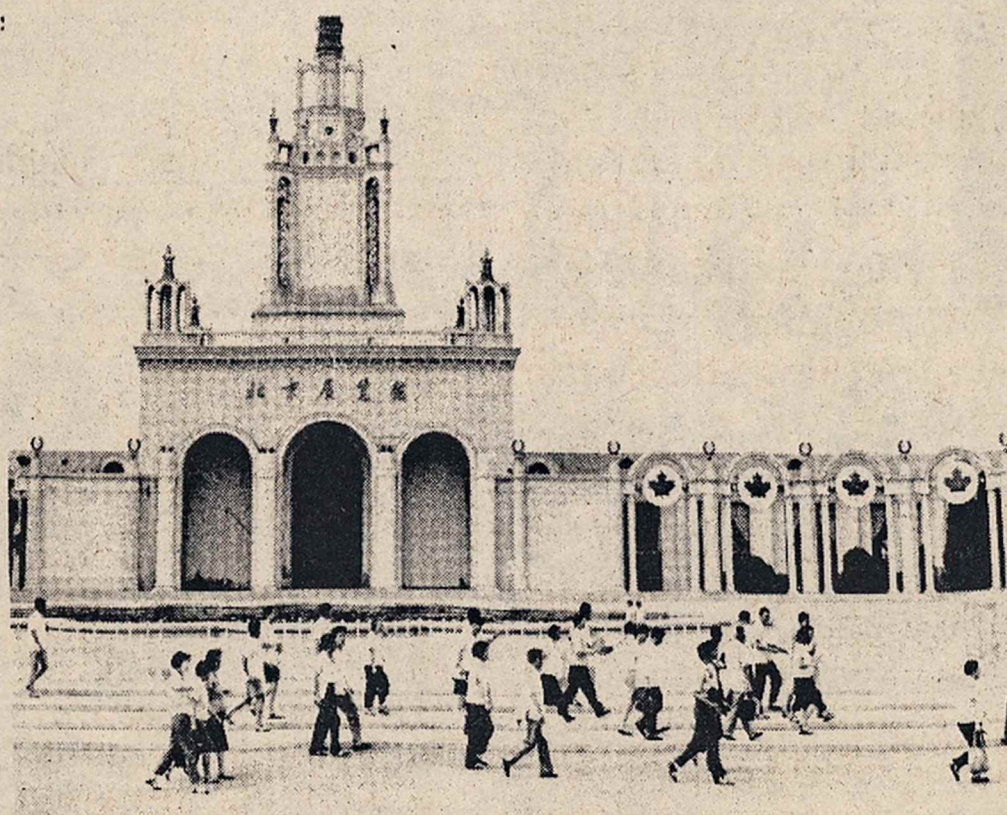
O svarbiausia, kad naujų lietuvių laisvės ištroškusių pabėgėlių atsiradimas vakarų pasaulyje dar kartą akivaizdžiai patvirtina, jog pasipriešinimas

okupantui nemažėja ir Lietuvos žmonės naudojami kiekviena proga išsivaduoti iš didžiarsių bolševikų priespaudos.

●MASKVOJE vykusios Amerikos ir Sov. Sąjungos prekybos derybos buvo nesekmingos. Negalima buvo pasiekti jokių svarbių klausimų apčiuopiama susitarimo. Prekybos sutarties pasirašymą teko atidėti ateičiai. Svarbiausias nesutarimų šaltinis - sovietų skola iš karo meto laikų. Amerika pareikalavo gražinti bilioną dolerių, o sovietai pasiūlė tik 300, 000 dolerių. Sovietai nenori mokėti ir nuosimčių, Amerika gi reikalauja 2%. Nei viena, nei kitą pusę nuolaidų nedaro. Kai kurie laikraštininkai spėja, kad prezidentas Niksonas delsia, norėdamas sovietus priversti, kad jie pagelbėtų baigti Vietnamo karą.

●MASKVA perka Amerikoje už bilioną dolerių įvairių grūdų. Amerikos valdžia sutiko garantuoti kreditą 500 milijonams dolerių. Už likusius savo pirkinius Maskva turės atsiskaityti grynais, kadangi sovietai turi nedaug svetimus valiutos, tai laukiama, kad tarptautinę rinką jie išmes didesnius kiekius aukso.

●DU VEKLŪS LIETUVIAI R. Vytenis ir K. Dūda įsteigė bendrovę "Associated Medical Systems". Ši bendrovė turi tikslo padėti ligoninėms tvarkyti komplikotą atskaitomybę. Ši bendrovė teikia konsultacijas ligoninėm.

Kinijos sostinėje vyksta paroda, kurioje yra ir Kanados paviljonas.

Kanados NAUJIENOS

Pierre Trudeau atvykęs į Montrealį rado lietu kaip matom buvo priversta naudotis skėčiu.

Ministeris pirmininkas Pierre Trudeau iki šio laiko vengė pasakyti kada būtent turės įvykti jau anksčiau numatyti federaliniai Kanados rinkimai. Tačiau pastaruoju metu jau aiškėja, kad šių rinkimų galima laukti spalio mėnesyje. Galį būti 30 diena, o gal ir 23. Trudeau padarys šiuo reikalu pranešimų artimiausiu laiku.

GLEND A REISER

Kanados pasižymėjusi atletė Glenda Reiser Munchene laikoma viena rimčiausių varžovių bėgime 1500 distancijai.

●TRAGIŠKOJI statistika: Kanados keliuose pirmame pusmetyje automobilių nelaimėse žuvo 2,000 asmenų, o JAV tuo pat metu buvo užmušta 25,960 asmenų, 5% daugiau, negu pernai tuo pačiu laikotarpiu.

●AUTOMOBILIŲ gamyba Kanadoje nuolat didėja. Nuo pradžio metų iki rugpiučio pradžios buvo pagaminę 890, 917 mašinos, 56,848 mašinom daugiau negu pernai tuo pačiu laikotarpiu.

●Great Lakes Paper Co. įsteigė naują įmonę, kurioje duos darbo 100 darbininkų.

●KANADOJE dirbančiųjų yra 8,825,000, bedarbių 543,000.

●MONTREALYJE veikiančią parodą pirmą dieną palankė 102,000 asmenų.

●PIETU AMERIKOS valstybės viena po kitos užmezga diplomatinis ir prekybinius ryšius su komunistinių Kubos diktatorium Castro. Anksčiau taikomo Castro režimui boikoto jau nebejaučiama. Užmegsdamos santykius su Kuba santykius šios valstybės duoda progą komunistiniams agitatoriams vis plačiau veikti jų teritorijoje. Į priekaištus, kad tuo būdu atsiskoma nuo ankstyvesnių nusistatymų neįsileisti komunistinių bacilų, ne be pagrindo atsakoma: -Jeigu Washingtonas gali užmegsti ryšius su komunistine Kinija ir bendrauti su Maskva, tai kodėl mes savo srityje negalime to paties daryt su Castro?

●EGIPTE anksčiau pasirodo buvo iki 15-16 tūkstančių sovietų specialistų ir patarėjų. Dabar didžioji jų dauguma grįžo į namus. Bet vis dėl to tokių patarėjų dar liko maždaug trys tūkstančiai. Reikia spėti, kad Egiptas be jų negali išsiversti.

●Inž. Vyt. Landsbergis - žemkainis buvo pakviestas sukurti scenovaizdį Panevėžio teatro pastatytam Ibseno veikalui "Hedra Gabler". Liepos mėn. teatrui su šia Ibseno drama gastroliauvus Kaune, Landsbergis, pasipiktino sužarkytu scenovaizdžiu, nes jo sukurto scenografijos jis visiškai neatpažinęs. (F)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

DAUGĖLIŠKIO JAU NĖRA

Daugeliškio nėra, o kiek dar kitų reikšmingų Lietuvos vietovių neliko. Jas nutrynė nuo Lietuvos žemės paviršiaus negaltingas likimas. Kada nyksta amžiais statytos ir visiems brangios vietovės, kartu neišvengiamai keičiasi ir visas Lietuvos veidas. Daugelis, kas daug anksčiau apleido gimtąją šalį eitų Lietuvos laukais ir griaudingai išitikintų, kad nebepažįsta senų vietovių, sutinka jam jau svetimus vaizdus.

Štai ir tasai Daugeliškis.

Trys keliai susibėgę iš šiaurės, pietų ir rytų, netikėtai lūžta ir ima leistis į Virėkštos ežero guolį. Ežeras, lyg ujamas, susispaudė viename savo rinos kamputyje, jaukų, miškingais šlaitais klonį atiduodamas Senajam Daugeliškiui.

Jeigu šiuo metu ignalinetį paklausitė, kur yra Daugeliškis, jis būtinai parodys kelią į Naująjį Daugeliškį.

Šlaitų miškai atliepia kirvių pokšėjimą-žmonės renčia naujas trobas, sodina jaunas obelis. Kad čia buvus sena gyvenvietė, teprimena vienas vos bestovintis totorių amatininkų namas, kažkokiu būdu užsilikęs iš praeito amžiaus, ir seni, apleisti totorių kapai, nusėti akmeninėmis plokštėmis. Praeiti mena ir maži kapeliai, prisiglaudę čia pat, klonyje, priramsyti taip būdingu šiam kraštui masyvių, be jokių papuošimų medinių kryžių. Meną praeiti ir šio krašto žmonės. Kiekvienas

vietos gyventojas, paklaustas, kodėl jų Daugeliškis vadinamas "senuoju", veikiausiai atsakys: - "Tai argi tamsta, negirdėjai? Sako, čia buvęs net devynių kilometrų miestas."

Garsus buvo Senasis Daugeliškis XVI-XVII a. Štai 1589 metų Strubičiaus žemėlapyje jis žymimas greta tokių svarbių to meto vietovių, kaip Vilnius, Krėva, Anyksčiai. Žemėlapyje nupiešti rūmai-tvirtovė, matyt, tada buvusi svarbi krašto gynybai. 1613 metų Radvilos žemėlapyje Daugeliškis išpieštas dar platesne panorama, virš kurios kyla tvirtovės bokštas.

Dar 1511 metais ant stataus Virėkštos ežerokrantu Goštautai pasistatė dvarą-tvirtovę. Juos saugojo ir gynė totorių kariai, dar Vytauto atkeldinti iš Krymo. 1526 metais už kelių šimtų metrų nuo dvaro rūmų, prie pat kelio į Vidžius, Vilniaus vaivada Goštautas pastatydino pirmąją bažnyčią, kuri savo lėšomis privalėjusi išlaikyti vikarą ir mokytoją. Barbora Radvilaitė - Goštautienė, kuriai priklausė Daugeliškis, po vyro mirties tapo karaliene-Žygimanto Augusto žmona. Mirdama ši turtą ji užrašė savo vyrui karaliui. Nuo tada Daugeliškis tapo seniūnija. Bažnyčia sušaukdavo žmones iš gana tolimų apylinkių. Susirinkę imdavo prekiauti. Totoriai pirmieji tapę vietos amatininkais, ėmėsi apdirbti odą, siuvę batus, kalviavę. 1664 m. Daugeliškis gavo Jono Kazimie-

ro privilegiją rengti turgus, steigti amatininkų dirbtuves, laikyti karčemas. Privilegijos suteikimas buvo oficialus patvirtinimas, jog Daugeliškis-miestelis. Jame užvirė judri prekyba. Prekiauta netik su vietinių apylinkių gyventojais, -atvykdavo ir kitų miestų pirkliai, mat, per Daugeliškį tuomet ėjo svarbiausias kelias iš Vilniaus į Vidžius.

Paskutinis Daugeliškio seniūnas Pliateris, nuėmęs brangų, deimantais puoštą žiedą nuo vieno iš bažnyčioje palaidotų Goštautų piršto, nusiuntė jį karaliui Stanislovui Augustui kaip brangią dovaną ir vietovės praeities garso įrodymą, nes pats miestelis jau, matyt, nebegarsėjo krašte. Kada sunyko rūmai-tvirtovė, sunku pasakyti, tur būt, dar XVII ar XVIII a. O paskutinė bažnyčia sudegė 1886 metais.

XIX a. dvaras išsirinko patogesnę vietą, tiesa, labai panašią į senąją - taip pat daubos dugne, tik ne prie ežero, nes jau buvo nesvarbus gynybinis motyvas, o prie upelio, kuris galėtų sukti malūno ratą, užpildytų tvenkinį. Prie dvarokūrės nauja gyvenvietė, pasisavinusi Daugeliškio vardą. Tik dabar buvus miestelis pradeda mas vadinti Senuoju, o naujoji gyvenvietė Naujoju Daugeliškiu. 1899 metais Naujajame Daugeliškyje pastatyta bažnyčia vietoje tos, kuri Senajame buvo sudegusi prieš tryliką metų. Ne toje pačioje vietoje ją statė, esą, todėl, jog parapija neturėjusi caro valdžios leidimo statyti bažnyčią. Teko pasirinkti vietą "toliau nuo akių". Bažnyčios persikėlimas paskatino Naujojo Daugeliškio augimą ir pradėjo užmiršti Senąjį Daugeliškį.

XIX a. gale gyvenviečių raidą stipriai paveikė naujos transporto magistralės-geležinkeliai. Taip atsitiko ir su Daugeliškiais: pro Naująjį Daugeliškį ėjęs kelias į Vidžius pasidarė tinkamesnis pasiekti Ignaliną, naują ūkinį centrą, išaugusį prie geležinkelio. Tas galutinai

IŠTREMTOJI

nulėmė Naujojo Daugeliškio panašumą.

Pirmojo pasaulinio karo metu vokiečiai prie Senojo Daugeliškio kalvų keteromis buvo privedę siaurąjį geležinkelį, pasistatę lentplūvę. Iš daubos apačios į lentplūvę vamzdžiais pumpuodavę vandenį. Vietiniai žmonės stebisi, ką jie ant tų vamzdžių buvo užpylę, kad žemė, išarta toje vietoje, ligi šiol juoda kaip derva. Išbėgo vokiečiai, nepalikdami nei lentplūvės, nei geležinkeluko.

Dabar prie ežero liko tik keliolika žemdirbių sodybų.

NAUJOS LIETUVIŠKOS KNYGOS

"Vaga" Vilniuje išleido Lazdynų Pelėdos apysaką "Šiaurės sostinėje", Sigito Gedos poezijos knygą "26 rudens ir vasaros giesmės" ir Sauliaus Šaltenio prozos knygą "Riešutų duona".

PARDUOTUVĖ JAUNAVEDŽIAMS

Štauliuose įsteigta parduotuvė-salonas, kur jauna vedžiai galės išsigyti vestuvinių drabužių, papuošalų, dovanų.

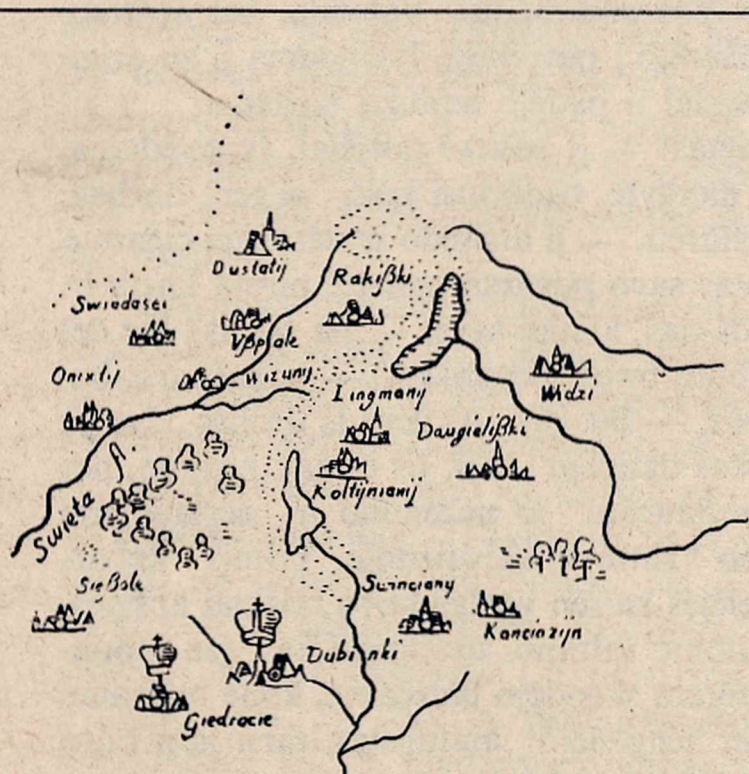
PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS

Į Pedagoginį Lituanistikos Institutą ketina įstoti šie Čikagos Aukštesniosios Lituanistinės Mokyklos praėjusiųjų mokslo metų absolventai: Baršketytė Ofelija, Martytė Ramunė, Pakalniškis Aloyzas, Paškutė Vida, Reinytė Grasilda, Slapšys Marius ir Stončiūtė Loreta. Laukiama, kad ir kiti šios mokyklos absolventai paseks šių draugų pavyzdžiu ir įstos į Institutą, kuriame moklso metų pradžia bus rugsėjo 9 d.

Instituto Vadovybė.

● LIETUVOJE automobilio nelaimėje žuvo kalbininkas Napalys Grigas.

● JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS valdyba paskelbė literatūrinį konkursą jaunimui. Gali būti romanas, apysaka, novelė, nemažesnis kaip 150 puslapių mašinėlės rašto. Premija \$1000.00. Pasirašytus slapivardžiu rankraščius iki gruodžio 19 d. siųsti tokiu adresu: J. Vaišnys, 2345 W. 56 St. Chicago, Ill. 60636.

Daugėliškis K. Radvilos Lietuvos kunigaikštystės žemėlapyje - 1613 m.

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

SOVIETŲ TARNYBOJE

(Spausdinamas atskiras epizodas, kuris surištą su tekstu Nr. 2005)

Dauguma buvusių vyresniųjų tarnautojų sovietai pašalino ir jų vieton paskyrė asmenis palankius komunistams. Specialistai tarnautojai kaip daktarai, inžinieriai, agronomai, miškininkai, buvo palikti savo vietose. Vieton apskričių ir valsčių valdybų įsteigė vykdomojus komitetus, sudarytus iš vietos komunistų ar jiems patikimų asmenų.

Kelius ir plentus sujungė į vieną žinybą – Plentų Valdybą – rusiškai pavadinta "Ušosdor" nuo žodžių – upravljenije šoseinyh dorog".

Ši įstaiga priklausė Vidaus Reikalų komisariatui t.y. NKVD. Apskr. inžinierių etatus panaikino ir juos priskyrė prie komu-

nalinio komisarijato, kaip vykdomųjų komitetų komunalinių skyrių vedėjus arba į Plentų Valdybą kaip kelių rajonų viršininkus. Kelių rajonus labai išplėtė, pav. į Panevėžio kelių rajoną įėjo Biržų ir Rokiškio apskričių keliai.

Buvusi Plentų Valdybos direktorių inž. L. Tuskenį pašalino. Jo vietą užėmė iš Rusijos atvykęs inž. Govorovskis. Jo padėjėju paliko tą patį jauną inž. V. Buvęs Panevėžio kelių rajono viršininkas inž. Jasinskas, baigęs mokslą Italijoje, bet pažinęs ir Sovietų sistemą Rusijoje, labai nenorėjo atsakingos vietos užimti ir jam atsisakius man teko perimti Panevėžio rajoną. Jasinskas liko padėjėju, vėliau išvyko Vilniun į "kursus". (1945 m. jis su šeima žuvo Drezdene).

Netrukus Govorovskis davė man antrą padėjėją – jauną rusų komunistą iš Kazanės – inž. Sergušovą. Jis buvo NKVD žvalgas mūsų įstaigoje – mažai ką padėdavo techniniame darbe. Daugiausia laiko jis praleidavo organizuodamas soc-lenktynes, "udarnikų brigadas", Lenino kampelius ir pan. Visi kiti tarnautojai buvo lietuviai.

Į Kelių rajono tinklą įjungti visi buvę I ir II rūšies vieškeliai ir plentai. Išplėtus šią įstaigą, ji turėjo apie 200 tarnautojų ir nuolatinių darbininkų, metinis biudžetas siekė 3-

milijonus rublių. Sovietai turėjo tikslą Vokietijos pasienio respublikose gerinti kelius strateginiais sumetimais ir kontroliuoti jų tvarkymą per NKVD organus. Plentai ir buvę I rūšies keliai pavadinti – sąjunginiais ir jų išlaikymo lėšas skyrė Maskva o visi kiti keliai buvo laikomi respublikiniais ir išlaikomi respublikos biudžeto lėšomis.

Kiekviename valsčiuje t.y. vykdomajame komitete buvo paskirti "kelių meistrai" o kas 5-6 km. I rūšies kelio tarpas turėjo nuolatinį "remonto darbininką" kuris visą laiką turėjo būti ant kelio ir jį kur reikia pataisyti. Kelių meistrams ir remonto darbininkams atlyginimas buvo mokamas kas dvi savaites iš kelių rajono kasos.

"Kelių meistrus" parinkau iš atleistų karininkų ir tarnautojų kurie buvo be darbo ir neturėjo iš ko gyventi. Tarnyba NKVD įstaigoje jiems buvo gera užuovėja ir niekas jų nelietė. Kadangi jų daugumas mokėjo rusų kalbą tai Sergušovą lengva buvo apmiltinti. Mūsų įstaigos darbas buvo tas pats kaip anksčiau atlikdavo apskr. savivaldybės kelių skyrius ir Plentų Valdybos kelių rajonas. Tėšėme Apskrities Valdybos pradėtą Vabalninko plentą, statėme ir remontavome tiltus ir beto mieste statėme didelius garažus kelių mašinoms – plentvoliams, greideriams.

Pagal sovietų įvestas "išdirbio normas" (akordą) darbininkai nenorėjo dirbti ir sunku buvo jų rasti. Statybinės medžiagos – medžio, cemento, geležies niekur nebuvo galima gauti nes ji nebuvo išanksto "užplanuota". Kad tie mūsų darbai nesustotų, dirbome pagal seną sistemą, t.y. laisvu susitarimu su darbininkais – mokėdami jiems dvigubai ar trigubai didesnę atlyginimą negu "išdirbio normos".

Daug medžiagos spekuliantai užslėpė savo sandeliuose tai pirkome iš jų privačiai mokėdami aukštas kainas. Tik tokiu būdu galėjome laikinuos darbus pabaigti. Tada galvojome taip: ši valdžia yra laikina, mes dirbame savo tėvynėje, skirtus statyboms pini-

Šturpulingos dienos... kai į Kauno Laisvės alėją įsiveržė okupantų rusų tankai.

Vytautas Alantas.

PORTRETAS

— Gaila, — jis atsakė truputį nusivylęs, nusivylęs ne dėl to, kad ji neišsivežė nė vieno paveikslą, bet dėl to, kad ji, atrodo, visiškai nesidomi jaunystės atsiminimais. — Argi jau nieko nebebus galima išpūsti iš to užgesusio židinio? — smelktelėjo jam per galvą.

Praėjo keletas savaitių. Tą šeštadienio vakarą Iza paprašė jį atvažiuoti anksčiau, nes norinti prieš Kalėdas portretą baigti. Jis važiavo su Alina. Vakaras buvo niūrus. Tiršti santėmiai globė miestą. Sintautas matė pro automobilio langus, kaip praeiviai laiko skrybėles, kad nenuneštų gatvių skersvėjai. Moterys ir vaikai stoviniavo prie prekylių, apžiūrindami kalėdines dovanas. Jau buvo jaučiama kalėdinė nuotaika, tačiau Sintautas apie tai negalvojo: jis su kažkoku vidiniu virpesiu, džiaugsmu ir nerimu spėjo, kaip jo portretas atrodys. Jis pats nenorėjo prisipažinti, bet nepajėgė ir nuneigti, kad kažkodėl nuogastauja. Jis galvojo, kad portretinė tapyba galinti būti labai pavojingas menas ir kad įžvalgaus dailininko teptukas galės iškelti į paviršių tokias žmogaus paslaptis, kurios slypi jo sielos padugnėse. Jis tik raminosi mintimi, kad Iza bus pakankamai taktinga ir draugiška ir nenorės jo per daug „išrėdyti“ prieš publiką.

Jie atvažiavo pirmieji. Vyžainis dar nebuvo grįžęs iš miesto. Iza pakvietė ir Aliną į rūšį, bet ji atsisakė nenorinti jiems trukdyti ir pasklaidysianti žurnalus svetainėje, kol grįšias Vyžainis.

Kaip visada, Iza dirbo labai atsidėjusi. Atsitraukusi nuo molberto, ji ilgai žiūrėjo į portretą ir, vėl prisiartinusi, dėliojo dažus mažu teptuku, matyt, baigdama ryškinti detales. Jis jautė, kad ji jaudinasi, nors ir stengiasi paslėpti savo nerimą. Pabaigęs veiklą, jis irgi jaudindavosi, nes atsistodavo prieš mįslę: kaip ji priims skaitytojas? Paveikslas be žiūrovo, veikalas be skaitytojo — negyvi pasauliai...

Tuojuo padirbėjusi valandą, Iza atsitraukė ir ilgai žiūrėjo į paveikslą, lygindama jį su originalu. Galiausiai ji padėjo teptuką tardama:

— Baigtas! — ji pasakė potyliu, šyptelėdama, tarsi maža mergytė, padariusi kokį negerą darbėlį. — Gali pažiūrėti, — ji atsisėdo ir užsidegė cigaretę.

Sintautas savo portretą pamatė pirmą kartą ir, jį išžiūrėdamas, klausė save: — Ar tai jis? Ne dėl to, kad jis būtų buvęs nepanašus, — panašumas buvo nuostabus, — bet dėl to, kad iš drobės žvelgė tikrai „kažkas daugiau“. Tik jis tuojau nurimo, nes tas „kažkas daugiau“ jo nežemino ir nestatė prie gėdos stulpo žiūrovo akivaizdoje. Trimis ketvirčiais kryptelėjęs kairėn veidas buvo raiškiai apšviestas iš nematomo šaltinio, tuo tarpu kai visa monumentalioji jo figūra skendėjo tamsiame, kone niūriame fone. Jis net žengtelėjo atstupstas, tarsi jam būtų pasivaimėję Izos nutapytą vyrą veržiantis iš rėmų, lyg jam ten būtų buvę per ankšta. Dailininkė ypačiai sutelkė savo dėmesį į jo žvilgsnio išryškinimą. Iš pirmo žvilgtelėjimo jo akių išraiška atrodė kieta, neatlaidi ir net negailestinga, tačiau, išžiūrėjus atidžiau, buvo galima ne tiek pastebėti, kiek pajusti,

gus turim išleisti nesigailėdami, ką pastatysim – liks tėvynėje o kol "jie" atskaitomybę išaiškins tai jų čia nebus. Baigus statyti Savitiškio tiltą į cukraus fabriką ir mūrinius garažus mieste, iš Vilniaus atvyko inžinieriai Kuzminovas ir Krajuchinas patikrinti darbą. Jie nustebę klausia kaip mes galėjome tai padaryti ir gauti medžiagą jei ji nebuvo iš anksto užplanuota. Paaiškinau kad didelius kiekius įvairios medžiagos perėmėm iš Savivaldybės o "užplanuoti" negalėjome nes anksčiau tokios tvarkos nebuvo. Jie pagyrė mus už darbą ir patenkinti išvažiavo.

Lietuvos turtui užgrobti sovietai įsteigė savo eksplotacines įstaigas vadinamas paruošomis, rusiškai "zagotovki". Miškui eksplotuoti įstaiga vad. Zogotlies, gyvuliams – Zagotskot, Grūdams – Zagotzerno. Kai Vykdomasis Komitetas pareikalavo per NKVD kuogreičiausia pastatyti tiltą per Nevėžį įvažiavimui į naują Cukraus fabriką tai Plentų Valdyba persiuntė tą reikalavimą mums, bet iš kur gauti medžiagas – nenurodė. Panevėžio miškų urėdas pasakė "be Zagotlies" leidimo nei vieno kietmetro negalys duoti – griežtai uždrausta".

"Zagotlies" direktorium buvo Sabaitis, tai pamaniau kad lietuvis supras mūsų reikalą ir nuvykau į Vilnių. Įėjęs į jo kabinetą nustebau pamatęs kad tas Sabaitis tipingas rusas. Jam grubiai paklausęs: "Kto vy takoj"? atsakiau "načalnik Panevežiskavo užsodora NKVD" – toks buvo mano titulas. Tada jis pasidarė mandagesnis ir pasakė "Sadites". Atsisėdęs išdesčiau reikalą, paminėjau "Is-polkomo" ir NKVD įsakymus ir prašiau išrašyti man 200 kietmtr. miško medžiagos orderį. Jis griežtai atsakė: "Niet, nebuvo užplanuota negausi". Pradėjome ilgai ginčytis, jis trenkia kumščiu į stalą "Niet" ir aš trenkiu bet nenustojau reikalavęs. Jau po dviejų ir visi jo tarnautojai išėjo o mudu vis ginčijamės. Kiek apimus aš jo paklausiau: "Tavarišč Sabaitis – kodėl jūsų pavardė lietuviška?". Jis pasisakė kad gimęs Lietuvoje, pirmojo karo

metu dar mažas buvęs išvežtas Rusijon, ten užaugęs ir surusėjęs. Paklausiau ar lietuviškai suprantas. Atsakė: "Suprantu tik sunku atsakyti". Pradėjome kalbėt lietuviškai, nors ir sunkiai bet susikalbėjome. Kartu išėjome iš įstaigos, užėjome į restoraną paplėtavom, išgėrėm po pora klebonišku ir atvirai išsikalbėjome. Aš apmokėjau saskaitą o jis atsisveikinant pasakė: "Užėik rytoj rytą aš tau paruosiu orderį." Užėjus rytą, jis išėmė iš stalčiaus gatavai paruoštą orderį ir man padavęs sako: "Įteik jį asmeniškai miškų urėdui Krušinskui". Pamaniau kad jam atbudo lietuviška sąžinė. Per menesį laiko Savitiškio 80 metrų ilgio tiltas buvo pastatytas ir eukriniai runkeliai pradėjo plaukti į fabriką. Cukraus fabriko direktorium buvo inž. B. Daukus, miręs Australijoje 1968 m. o fabriko statybos vedėju – inž. E. Manomaitis (dabar Bostone).

1941 m. kovo mėn. Vilniuje įvyko dar vienas tipingas sovietinis fanfaras – Kelių darbuotojų suvažiavimas, kaip "jie" vadino "sjezd dorožnikov". Suvažiavo visi rajonų viršininkai, inžinieriai ir kompartijos parinkti kelių meistrai ir remonto darbininkai, kas sudarė apie 400 žmonių minią. Komunizmo vadų paveikslais ir raudonais transparentais išpuoštoje estradoje sėdėjo keli iš Maskvos atvykę storuliai NKVD pulkininkų uniformose, Plentų viršininkas Govorovskis ir keletas vietinių bonzų. Govorovskiui atidarius suvažiavimą prasidėjo Stalino garbinimas ir kitos mitinginės kalbos užsitęsiosios visą dieną. Kalbėjo kas tik norėjo lietuviškai ar rusiškai bet vis paminėdami "didįjį vadą". Antrą dieną rajonų viršininkai skaitė "dokladus" (pranešimus) apie savo rajono darbus ir trūkumus. Kad Maskvos ponai galėtų viską girdėti ir suprasti pranešėjas turėjo išeiti į sceną ir pranešimus skaityti rusų kalba. Po kiekvieno pranešimo vyko "diskusijos" bet jos lietė netiek rajonų darbus kiek Stalino garbinimą ir Smetonos režimo niekinimą. Trečią dieną Maskvos "pro-

fesorai" skaitė "moksliškas" paskaitas apie Tarybų Sąjungos mokslo, pramonės, susisiekimo srityse atsiekimus ir planus, marksizmą-leninizmą, dialektiką-materializmą ir pan.

Vėlai vakare jau visiems išvargus išėjo scenon lieknas, šviesiaplaukis, puošnioje NKVD uniformoje karininkas kuris gražiai lietuviškai prabilo: "Mieli draugai, Tarybų Lietuvos kelių darbuotojai"... Per tris dienas mažai girdėta lietuvių kalba lyg atgaivino. Tai buvo Vidaus reikalų komisaras A. Guzevičius, kuris buvo atėjęs tą suvažiavimą uždaryti. Suvažiavimo metu, jokių bendrų subuvimų, bendrų pietų ar pramogų nebuvo, nes viskas buvo svetima ir neįprasta. Tik mes keli buvę apskričių inžinieriai vakare sueldavom bendrai paplėtauti, pasidalyti įspūdžius ir prisiminti gerus laikus. Liūdnai atsisveikinom, išvažinėjom į savo rajonus ir daugiau nebesimatėm.

Vilniuje buvo suruošti kelių darbuotojams kursai – pasimokyti sovietinės darbo sistemos, išdirblio normų ir t.t. Juose "mokinosi" apie 300 kursantų įvairių įstaigų atstovai. Tai buvo sovietinio biurokratizmo pavyzdys. Niekas nenorėjo dirbti o tik kaip nors užsimaskuoti per tą laiką.

Autorius P. Lelis su sūnum Jonu ir dukra Laima.

jog tose mąsliose ir išraiškiose akyse slypi subtili inteligencija ir giliai jaučiančio žmogaus liūdesys. Žvilgsnis buvo pro rėmų kraštą įsmeigtas kažkur į tolį, lyg tas vyras būtų norėjęs prasiskverbti pro siaučiančią aplink tamsybę ir įspėti ateities mįslę. Iš visko – iš galvos posūkio, akių išraiškos ir visos stambios figūros judesio – paveikslas darė įspūdį pirmyn besibraunančio vyro, kuriam trūko erdvės siauruose rėmuose. Tą įspūdį pagilino ir ant viršugalvio prisiploję, tarsi prieš vėtrą besiveržiančio žmogaus, plaukai. Paveikslo fone galėjai matyti per ūkanotą padangę skriejančio Perkūno vežimo užmestas apybraižas, o vežimo apačioje žingsniavo trys stilizuotos eterinės figūros: Strazdelis, Rūpintojėlis ir Jaujinis. Visos portreto detalės buvo kruopščiai išieškotos.

Sintautas pagaliau atsigrėžė ir tylėdamas žiūrėjo į Izą. Jis žinojo, kad jokiais žodžiais negebės išreikšti įspūdžio, kurį jam portretas padarė, ir neras tinkamo žodžio jai padėkoti. Jis tik murmtelėjo:

— Dieviška! — prie jos prisitartin, paėmė ranką ir pakėlė prie lūpų. Ji atsistojo, jis ją apkabino ir surado jos lūpas. Ji nesipriešino, bet ir neužmetė rankų jam už kaklo. Pamaži išsilaisvinusi iš jo apglėbio ir net nežvilgterėjusi į jį, neatsigrėždama nuėjo laiptų link. Jis sekė ją, pasimetusiomis akimis klausdamas, ką jis pabučiavo: virpančią moterį, ar akmeninę statulą?

Tačiau ilgai galvoti nebuvo kada: į rūšį ėmė leistis svečiai. Sintautas mustebo, kad šįkart jų buvo daugiau kaip paprastai. Vyžainis jam paaiškino,

kad pagal lietuvių paprotį jis pakvietęs keletą draugų portreto „aplaistyti“. Svečių tarpe Izos nebuvo: ji pasiliko viršuje.

Visi žiūrėjo į portretą tylėdami. Visiems jis padarė didelį įspūdį, tik Alina žiūrėjo į jį abejingai.

— Smarkus vyras! — tarstelėjo kun. Simnas.

— Tartum diktatorius, besiveržias į mūsų su nematomu priešu.

Visi nusijuokė. Urbaitis, matyt, norėdamas visą tą reikalą dar labiau sujuokinti, garsiai šūktelėjo:

— Sakysčiau lyg žvaigždėmis, besidairas po padangę Perkūną su visu vežimu ant žemės nutempti! — Kažkodėl iš tų žodžių niekas nenusijuokė, tik Urbaitienė garsiai prunkstelėjo, kaip visada pataikaudama savo vyrui.

Ir Urbaičiui portretas padarė didelį įspūdį, bet iš pavydo jis to nenorėjo parodyti ir stengėsi visą reikalą sumenkinti.

Apžiūrėjęs portretą, o kai kuriems svečiams ir šiaip jau pasidomėjus Izos drobėmis, šeimininkas pakvietė visus į viršų, kur šeimininkė jau buvo paruošusi kavą.

Bus daugiau.

MARIJA JURGITA SAULAITYTĖ

M. J. SAULAITYTĖ

SUSTINGUS

*Mes sukūrėme keturkampį pasaulį
su keturkampiais namais.*

*Viskas apskaičiuota
viskas pastatyta geometriškai.*

Sudėjome rankas.

*Mūras trupa ant mūsų galvų,
ir mes keikiame saulę.*

SAULĖTEKIS

*Lietėme saulę pirštais,
delnais, lūpomis.*

*Duona trupo rankose,
žemė slydo iš po kojų.*

*Burtažodžiais kalbėjomės
žodžiai pelenais gulė,
kur žodžių nereikėjo.*

*Anuomet žemėje gyveno
ir saule mito milžinai.
Mes irgi ankstyvą pavasarį
pradėjome gyventi.*

KAI ANYKŠČIŲ MUZIKONTAS MYLI

Iš Br. Buivydaitės atsiminimų apie
Antaną Vienuolį.

— • —

1920 metų vasara.

Mano atostogos pasibaigė — ryt turiu išvažiuoti į darbovietę. Mama pataria prieš kelionę gerai išsimiegoti, bet man knieti nueiti į vakarėlį. Vaidins Gužučio dramą „Ponas ir muzikai“.

Kai nuėjau, salė jau buvo pilnutėlė, bet dar gavau bilietą pirmoje eilėje, paskutinį. Atsisėdusi peržvelgiau publiką. Pirmoje eilėje sėdėjo visa miestelio ponybė: netoliese juodavo vikaro sutana, šalia blizgėjo nuovados viršininko sagos, skaisčiai švietė raudonai dažytos viršininkienės lūpos... ir blykčiojo daktaro akiniai. Tik viena kėdė buvo laisva. kažkas vėlinosi, nes jau antrą kartą varpelis, iškištas pro užuolaidą, sutilindžiavo.

Trečias skambutis. Aš vis nejučiuomis žvilgčiojau į duris, lyg laukdama ateinančio ar ateinančios. Bet tik vėl kumščiausi už durų, taikydami prasmuktį pro kontrolierius be bilieto. Staiga pamačiau pro duris įeinantį aukštą vyriškį. Pilka eilutė, sniego baltumo marškiniai, tautiškas kaklaraistis ir... švarko atlake balta gelytė. Nusiėmęs skrybėlę, greitais žingsniais priėjo prie laisvos kėdės, padavė ranką daktarui, dar vienam kitam nusilenkė iš tolo ir atsisėdo, pasidėdamas skrybėlę ant kelių.

„Mat, koks frantas“, — pagalvojau, pamačiusi, kad jau nuplikęs, nors plikė rūpestingai užsukuota iš kairės į dešinę tamsių ilgų plaukų kuokštu. Ta aukšta kakta, ilgoka nosis ir nedidelės šviesios akys man pasirodė lyg kažkur matytą, bet neprisiminiau ir ilgai sau galvos nelaužiau... Tuoį pat pasikėlė uždanga ir įsižiūrėjau į sceną.

Per paskutinę pertrauką, besikalbėdama su draugėmis, pamačiau, kad šypsodamasis daktaras eina tiesiai į mus su tuo nepažįstamuoju.

— Prašom, susipažinkite, — kreipėsi į mane: — Vienuolis, bet ne tikras... rašytojas.

— Buivydaitė, — pasakiau.

— Tyrų Duktėl Labai malonu, labai malonu susipažinti.

— Kas tai matė... abu — anykštėnai, abu — meno žmonės, o ligi šiol nepažįstami, tai nusikaltimas... — juokavo daktaras, — reikėtų nubausti Vienuolį.

— Bauskite, bauskite... Tegu Tyrų Duktė baudžia, — jaunatviškai sublizgėjo Vienuolio akys. — Aš su kiekviena bausme sutinku iš anksto.

Tuo tarpu suskambino.

— Dabar jau visada būsime pažįstami, — tarė nuėidamas.

„Kaip gerai, kad atėjau“, — galvojau atsisėdama. Man buvo labai malonu, kad jis, žinomas rašytojas, panorio su manimi susipažinti.

Vaidinimui pasibaigus, publika smarkiai plojo, artistai, nerangiai linkčiodami, šypsojosi. Mačiau, kaip Vienuolis, rengdamasis eiti pro duris, žvilgtelėjo į mano pusę, bet daktaras pasitraukė, praleisdamas jį pirmą, ir abu išėjo.

— Dabar bus šokiai! — riktėlėjo, iškišęs galvą pro užuolaidą, vienas artistų.

Kai išėjau iš salės, oras kvepėjo. Tik ką buvo lyta, matyt, su perkūnija, nes rytuose niūksojo debesys, retkarčiais dar sublykčiodavo žaibai. Provėžose, vidury kelio, blizgėjo vandens klanėliai, lyg kas būtų primėtęs pailgų veidrodėlių.

Galvė buvo tuščia: kas pasilikio salėje, tie šoko. Linksmi sukūtinio — tradicinio pradžios šokio — garsai vėl josi mane. O kas ėjo namo, tie jau parėjo.

Netrukus pamačiau priešais ateinantį vyriškį. „Vienuolis“, — dingtelėjo mintis.

— Aš maniau, kad jūs šokate. Gal galima palydėti?

— Prašau, — atsakiau, — su pažįstamomis užsišnekėčiau...

— Kur jūs gyvenate?

— Liudiškių gatvėje.

— Tai grįžkime ir eisime tiesiai per lauką. Išeisime į žydakapius, pasiklausysim, ką gauronai sapnuodami šneka... ir prieisime jūsų gatvę. (Gauronais žmonės vadino kovarnius.)

Latvių dail. Uldis Zemzaris — MOTINA SU KŪDIKIU.

E. Radauskaitės skulptūra „NAMIE“

— Prilyta, kokie gi batukai mano pasidarys... Eikime per miestelį.

Vienuolis nieko daugiau nebesiūlė, ir ėjome tylėdami. Kai priėjome kapines, jis stabtelėjo ir pasilenkęs sušnabždėjo:

— Žiūrėkite... balta šmėkla...

— Čia gi koplytėlė baltuoja, — atsakiau.

— Ne, ne, ne ten žiūrėte... toliau dešinėje... Kristina vaikšto, užkliudydama vainikus... pasiklausykite...

Įsiklausius girdėjosi, lyg kažkas tyliai skambčioja. Tur būt, metalinis vainikas, vėjo judinamas, brūžinosis į metalinę tvorėlę. Kai aš tą savo samprotavimą pasakiau, Vienuolis šyptelėjo:

— Jūs ne iš bailiųjų... O vis tiek ten vaikščioja ponios... Kristina ir Barbora...

— O kas jos tokios — Kristina ir Barbora? — pasidomėjau.

— Tai mano „Vėžio“ apysakos personažai — Burbiškio dvaro grafinės: Barbora — sena, žiauri, ir Kristina — jauna, graži, gera. Abi palaidotos koplytėse rūsyje. Joms ten tamsu, — paslaptinai pasakė, — ir jos išėjo pasivaikščioti mėnesienoje...

Priėjome bažnyčią, tą milžinišką pastatą, kuris per šventorių metė ilgą šešėlį.

— Ligoninę reikėjo pastatyti, — pasakė Vienuolis, — o ne šitą milžiną, būtų ir mažesnės užtekė...

Perėjė turgaus aikštę (dabar miesto sodas), pasukome Liudiškių gatvės link.

— Žiūrėkite, ten nemiega, — parodė Vienuolis į namelį, prisišliejusį prie sinagogos sienos. — Talmudą koks vargšelis studijuoja.

Ir staiga iš to langelio išsiveržė ir nuskriejo viršum miegančio miestelio graudi, ilgesinga melodija...

Mes lyg susitarę sustojome ir klausėmės.

— Fleita, — pasakė Vienuolis. Tik įsimylėjęs gali groti tokiu laiku... Jis — biednas žydelis muzikantas... Ji — turtuolio Zelmano duktė... Po savaitės jos vestuvės... Išteka už turtuolio. O jis, vargšas muzikantas, turės groti jos vestuvėse... ir jis nori gražiai-gražiai jai pagroti...

Tuo tarpu dviaukščiame name nušvito langas, ir fleita nutilo.

— Čia ji duoda ženklą, kad nemiega, klausosi, —

tęsė toliau mano palydovas... — ji taip pat myli muzikantą, bet tėvų valia nepalaužiama...

— Tai jūs visą apsakymą sukūrėte, gal kada parašysite...

— Gal... žodžiais regėti daug lengviau, negu rašyti, bet detalė bus.

Tuo tarpu šviesa lange užgeso, o fleita vėl pradėjo groti, švilpauti, triliuoti, rodos, dar liudniau, dar gražiau...

Priėjome Šaltupį, perėjome tiltelį, ir netrukus atsidūrėme prie mano namų.

— Aš rytoj vakare užsiksiu pas jus, ir eisime į šilėlį pasivaikščioti, gerai? — pažūrėjo į akis.

— Rytoj tai jau tikrai neisime...

— E ko gi? — nusistebėjo.

— Rytoj aš išvažiuoju rytiniu traukiniu.

— Gaila, labai gaila... Na kada nors... Laimingos kelionės! O kur dabar mokytojaujat?

— Veiverių progimnazijoje.

• • •

„Eglė žalčių karalienė“ japonų kalba

Lietuvių mėgiamoji pasaka 1971 m. paskelbta Tokijo žurnale, humanitarinių ir gamtos tyrinėjimų serijoje.

Iš lietuvių kalbos šią pasaką išvertė japonų koldžo darbuotojas japonų Filologas Ikuo Murata. Išverstos pasakos variantas ("Žaltys ir mergaitė") paimtas iš Jono Basanavičiaus rinkinio "Lietuviškos pasakos įvairios". Šalia japoniško vertimo pateikiamas ir lietuviškas kirčiuotas pasakos tekstas (japonų poligrafai lietuviškos priegaidės, matyt, sunkumų nesudaro). Įžangėlėje vertėjas, supažindina japonų skaitytojus su J. Basanavičium ir jo mokslinė veikla, trumpai charakterizuoja lietuvių kalbą.

Tame pačiame žurnale spausdinamas straipsnis, paskelbtas kalbininkų leidinyje "Baltistica", apie žymiojo šveicarų kalbininko Ferdinando de Sosiūro laiškus Janui Bo-

duenui de Kurtene. Šiame straipsnyje, be kitako, rašoma apie mokslininkų didžiulį susidomėjimą lietuvių kalbą devynioliktojo amžiaus pabaigoje, jų mokslines keliones į Lietuvą. Cituojami prieš šimtą metų Filipo Fortunatovo pasakyti žodžiai: "Kažin ar yra kita tokia indoeuropiečių kalba, kuri turi tiek daug tarminių atspalvių, kaip lietuvių kalba... Ten galima pastebėti tam tikrų ypatybių, idomių morfologinių, fonetinių ar leksinių atžvilgiu. Neretai vienoje vietoje yra išlikęs koks nors žilos senovės bruožas, o kitose šnektose jau išnykęs".

Kartu su straipsniu japonų ir originalo (prancūzų) kalbomis išspausdinti du 1889 metų pabaigoje rašyti F. de Sosiūro laišukai J. Boduenui de Kurtene, kuriuose šveicarų kalbininkas prašo įvairių lietuvių kalbos akcentologijos konsultacijų.

Su F. de Sosiūro ir J. Boduenu de Kurtene-šiais, gal būt, pačiais populiariausiais mūsų dienų kalbos mokslo autoritetais, tam tikra prasme susijusios ir japonų lituanistinės "tradicijos". Neseniai miręs japonų kalbų žodyno autorius profesorius Jasugis kažkada buvo J. Bodueno de Kurtene mokinio. Jasugio bendradarbis profesorius T. Ogava savo mokiniams, tarp kurių buvo ir Ikuo Murata, kartais papasakodavo apie žymųjį lenkų mokslininką, tiek daug lituanistikai nusipelnusį J. Boduoną de Kurtene. Tačiau lemiamos įtakos Ikuo Muratai susidomėti lituanistika turėjo kitas jo profesorius F. de Sosiūro garsiojo "Bendrosios kalbotyros kurso" I japonų kalbą vertėjas H. Kobajašis. Tokiu būdu dabar Japonijoje atsirado žmogus, galintis versti iš lietuvių kalbos ir laišką parašyti lietuviškai.

niučis. Visą kelionės laiką Kosyginas apsuptas buvo rusų policijos.

• LIETUVIŲ spaudos ir radio dienos šiais metais įvyksta rugsėjo 16-17 dienomis Tabor Farmoje, Sodus, Mich. Svarbiausias klausimas, koks bus svarstomas, tai jaunosios spaudos darbuotojų kartos paruošimas.

• BRAZILIJOS LENKAI meldėsi už Lietuvą. Rio de Janeiro lenkų bažnyčioje buvo iškilmingos mišios, skirtos kenčiančiai Lietuvai. Mišias laikė lenkas kunigas, ant altoriaus buvo padėtas lietuviškų tautinių spalvų vainikas. Po mišių kunigas lenkas pasakė lenkišką pamokslą, o kun. Z. Ignatavičius kalbėjo portugališkai ir kvietė melstis už Lietuvos žmones. Bažnyčioje buvo daug lenkų, jų tarpe kunigaikštienė Radvilienė.

• STUTTGARTE įvyko 100 Amerikos kareivių negrų muštynės su vokiečių policija. Buvo sužeista 10 policininkų, o 13 kareivių suimta ir perduota Amerikos administracijai.

mas jau ankstesniais laikais, bet galutinai data skelbiama dabar pirmą kartą. Kada pasibaigs karas Indo Kinijoje, tada susidarys ekonomija sumoje 20 bilionų dolerių į metus, o tai vyriausybei padidinti algas armijos dalyviams. Tuo būdu tikimasi pavilioti savanorius. Dabartiniu metu Amerikos armijoje yra 300 tūkstančių karių mažiau, negu buvo 1965 metais.

• MASKVOS VALDŽIA pastaruoju metu pradėjo ypatingai griežtai varžyti Amerikos diplomatų judėjimą, drausdama jiems važinėti po sovietų teritoriją. Amerika į tai atsiliepė iš savo pusės taip pat griežtais suvaržymais. Pavyzdžiui Sov. Rusijos atstovai veikiantieji Jungtinėse Tautose, gali būti leidimo nuvykti tik 25 mylias iš Manhattano centro. Jeigu jie nori toliau važiuoti, tai apie savo kelionę turi pranešti 48 valandas anksčiau.

• AMERIKOS laivyno vadovaujantieji asmenys pareiškė, kad netrukus bus priimamos ir moterys karininkais ir eiliniams jūrininkais tarnauti karo laivuose. Vadovybė tikisi, kad moterys galės atlikti patenkinamai visus vyrų darbus laivyne.

NEERZINKITE KATALIKŲ LIETUVOJE

"New York Times" š. m. rugpj. 15 leidoje įdėjo savo atstovo Maskvoje Hedrick Smith straipsnį - ištrauką iš Vilniaus dienraščio "Sovetskaja Litva". Pasirodo, patys komunistai įspėjo, kad Lietuvoje naudojant grubias, prieš religiją, tikinčiuosius nukreiptas priemonės, šie tik suerzinami. Esą dėl to galinti būti padaryta "neatitaisoma žala" ir kad "religinis fanatizmas", neatitinkamus metodus naudojant, dar gali būti sustiprintas. Ypatingai, esą, pasisakyta prieš administracines Bažnyčios Lietuvoje priespaudos priemones.

Korespondentas teigia, kad "įstaigos Lietuvoje netiesiogiai pripažįsta susiduriančios su dideliais sunkumais sulaikyti šiais metais iškilusias religines bei tautines nuotaikas ir kad tos režimo kovos kai kurie bruožai atnešę net priešingų rezultatų".

"Sov. Litva" straipsnyje

visvien raginama dar labiau aštrinti kovą prieš religiją, puolami dvasiškų pamokslai. Esą, reikia vesti "individualią kovą" ir "neįžeisti tikinčiųjų jausmų".

Korespondentas dar pridūrė, kad trys įvykdyti susideginimai, pagal pasipriešinimo veikėjų (disidentų) nuomonę "pirmoje eilėje buvo sukelti tautinių nuotaikų, nors Lietuvoje susiplaka ir tautiniai bei religiniai jausmai".

• SOVIETU RUSIJOS premjeras Kosyginas padarė plačią inspekcinę kelionę Lietuvoje. Kosyginas savo kelionę pradėjo nuo Palangos, o iš ten nuvyko į Klaipėdą, kur kalbėjo su savo agentais ir tyrinėjo kokios darbininkų nuotaikos. Atvykęs į Kauną jis tarėsi su rusų įgulos viršininkais, o taip aplankė "Spalio" dirbtuvės, kuriose Kalantos tragedijos dienomis darbininkai buvo nutraukę darbą. Toliau Kosyginas

maršrutas nukrypo į Elektrėnus ir iš ten į Vilnių, kur jis daugiausia kalbėjosi su rusais atsiųstais iš Maskvos. Visą laiką jį lydėjo kompartijos sekretorius A. Sniečkus ir ministras pirmininkas Ma-

• JAV APSAUGOS sekretorius Laird pareiškė, jog pradedant ateinančių metų birželio 30 dieną į armiją šaukimo jau nebus. Armijos daliniai bus papildomi savanoriais. Šis nusistatymas buvo žino-

TAIP ŠIANDIEN ATRODO LIETUVIŠKOS VESTUVĖS SOVIETINĖJE LIETUVOJE

TAURŪS OLIMPIADOS

ŽAIDIMAI

(IŠ PRAEITO NUMERIO)

Tačiau Melburno stadione J. Pipynei nepasisekė parengiamuosiuose bėgimuose nepateko į finalą. A' Mikėnas labai įtemptoje sportinėje kovoje laimėjo sidabro medalį, kol kas auksčiausias Lietuvos lengvaatlečių pasiekimas. Pussunkio svorioboksininkas R. Murauskas iškovojo pirmąjį Lietuvos bokso olimpinį medalį (bronzos).

Gausiausiai Lietuvai atstovavo Melburne krepšininkai - K. Petkevičius, A. Lauritėnas, S. Stonkus. Visi jie buvo pagrindiniai žaidėjai, dažnose rungtynėse kovojo pagrindiniame penketuke, o K. Petkevičius buvo rinktinės kapitonas. Jų žaidimas Melburne vėl buvo aukštai įvertintas - iškovojo sidabro medalį. Tad iš tolimos Australijos į Lietuvą atkeliavo 4 sidabro ir vienas bronzos medalis.

XVII olimpinėse žaidynėse Romoje pasirodė mūsų akademinio irklavimo atstovai. Z. Juknos ir A. Bagdonavičiaus pakvietimas į olimpinę rinktinę buvo staigmena ne tik sporto mėgėjams, bet irklavimo specialistams. Tuomet niekas net nedrįso galvoti, kad šių dviejų atkaklių vaikinių sportinė biografija tarptautinėse varžybose tik prasideda Romos žaidynėse.

Šiose žaidynėse puikūs buvo B. Kalėdienės debiutai. Numetusi ietį 53,45 cm, ji iškovojo trečią vietą ir bronzos medalį. Ji pirmoji ir kol kas vienintelė Lietuvos sportininkė yra iškovojo olimpiados medalį.

IXVIII Tokijo olimpinės žaidynės iš Lietuvos nuvyko gausiausiai atstovų. Į Tokijo žaidynes išvyko dvi "Žalgirio" valty: gerai žinoma pasaulyje aštuonvietė (J. Jagelavičius, P. Karla, V. Briedis, Z. Jukna,

A. Bagdonavičius, R. Vaitkevičius, V. Sterlikas) ir keturvietė be vairininko (C. Jucys, E. Levickas, J. Motiejūnas, P. Liutkaitis).

Daugiausia savo atstovų pasiuntė lengvaatlečiai: K. Orentą, A. Aleksiejūną, A. Vaupšą, A. Varanauską ir B. Kalėdienę. Be "kompanijos" liko tik vienintelis bokso atstovas R. Tamulis.

Bet atsitiko taip, kad iš šio gausaus būrio tik R. Tamulis užkopė ant nugalėtojų pakylės ir buvo apdovanotas sidabro medaliu.

"Žalgirio" aštuonvietė buvo laikoma vienu rimčiausių pretendentų į olimpinį auksą. Net nuolatiniai ir pagrindiniai žalgiriečių varžovai - vokiečiai pripažino puikias mūsų vyrų galimybes. Tačiau aštuonvietė užėmė tik penktą vietą. Nesėkmingai startavo keturvietė - septinta vieta. Iš lengvaatlečių penketuko auksčiausią vietą užėmė B. Kalėdienė. Ji buvo ketvirtą, numetusi ietį 56,31 m.

Tokijo olimpinėse žaidynėse iš gausaus lietuvių būrio tik R. Tamulis iškovojo medalį, bet užtat iš Meksikos visi septyni Lietuvos pasiuntiniai grįžo su medaliais. O svarbiausia pergalė - olimpinį auksą iškovojo boksininkas D. Pozniakas. Jis - pirmas Lietuvos sportininkas, tapęs olimpinio čempionu.

D. Pozniako pergalė nebuvo didelė staigmena, o sunkiasvorio J. Čepulio

sėkmingas startas olimpiniam ringe buvo viena iš didžiausių ir maloniausių staigmenų. Jis, tik paskutiniu momentu įtrauktas į olimpinę rinktinę, visų nuostabai į finalą prasiskynė kelią, įveikdamas visus varžovus aiškia persvara. Tik finale pralaimėjęs, J. Čepulis buvo apdovanotas sidabro medaliu.

Akademinio irklavimo atstovai ši kartą turėjo keturis dalyvius - V. Briedį, J. Jagelavičių, A. Bagdonavičių, Z. Jukną, atsarginiu buvo J. Motiejūnas.

Po dvylikos metų pertraukos olimpinėje rinktinėje vėl buvo lietuvių krepšinio atstovas M. Paulauskas.

S. Šaparnis - pirmas lietuvis penkiakovininkas, iškovojo olimpiados sidabro medalį.

Dabar visų sporto mėgėjų žvilgsniai nukreipti į olimpinį Miuncheną, kur susikryžiuos žilos senovės žaidynių tradicijos (žmogaus grožio, tobulumo, draugystės, taikos ir XX a. užmojai (trijų milijonų kvadratinį metrų plotą

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St., 1 a. 11 - 12 k.

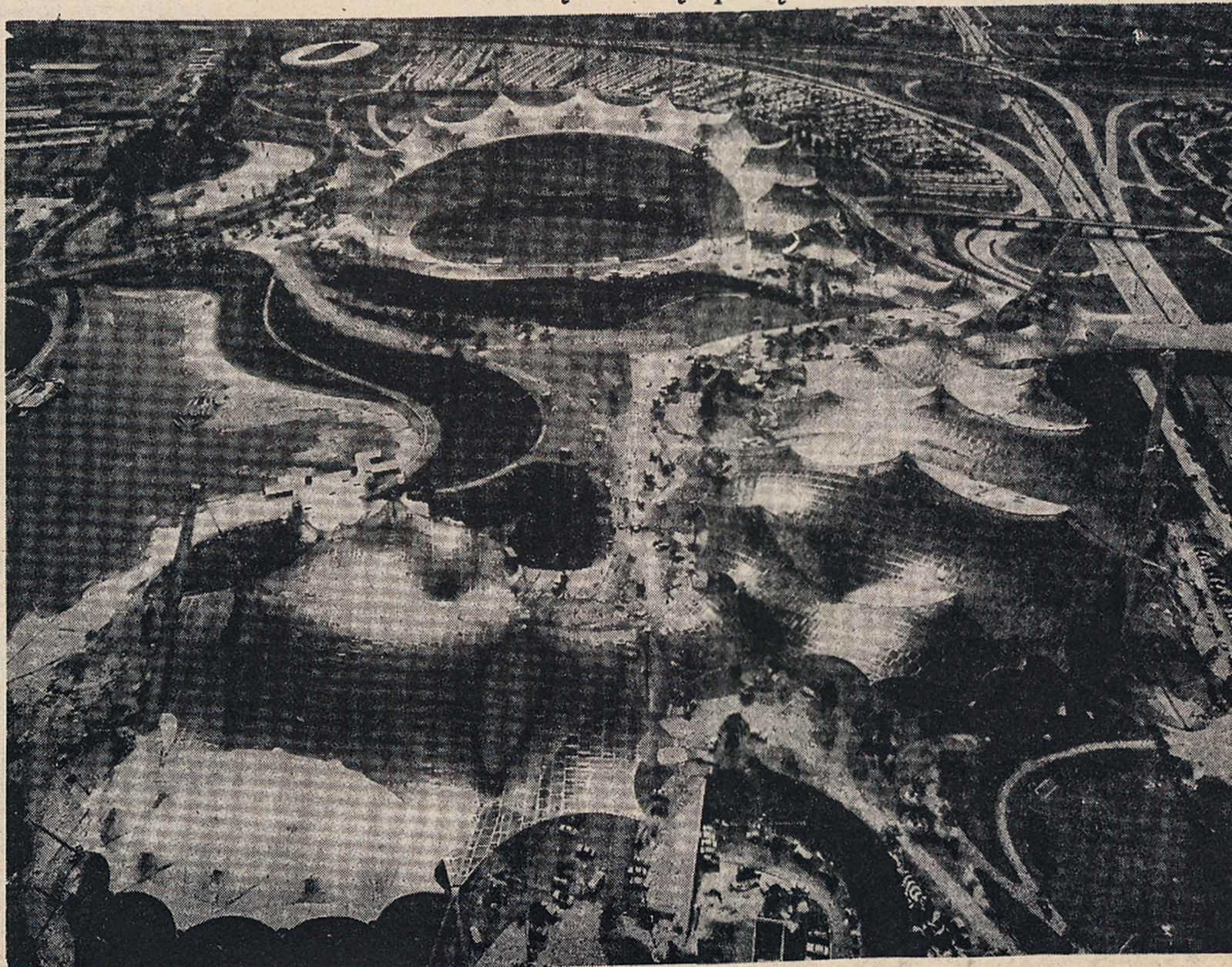
Tel: 932-6662; namų 737-9681

užima Miuncheno olimpiniai įrenginiai, kur, kaip ir prieš daugelį šimtmečių, rugpjūčio pabaigoje rugsėjo pradžioje (tokiu metu vykdavo žaidynės Olimpijoje) visų pasaulio kontinentų atstovai išmėgins jėgas, vikrumą, ištvermę ir sumanumą.

BIČIULIŠKAS ŽODIS
NL SKAITYTOJAMS:

Dauguma mūsų skaitytojų savo laikraščiu pavyzdin - gai yra pareigingi. Bet kai kurie "uzmiršta" atsiųsti prenumeratos mokesčius, laukia mūsų paraginimo. Prie NL dirba labai aprėžtas skaičius darbininkų ir jie perneš lyg apkrauti darbais. Tad prašome mielus skaitytojus palengvinti mūsų pareigas, atsiųsti laiku prenumeratą ir mes būsim labai dėkingi.

"Nepriklausoma
Lietuva"

Taip atrodo Olimpiados miestelis Munchene su stadionais, salėmis ir plaukiojimo baseiniais.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

08.00V.5700

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & ISGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
270 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-3364

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
MONTREAL.
TEL. 255-3536

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. Catherine Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

SPORTAS

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

1972 m. Š. Amerikos Pabaltiečių Prieauglio klasių Lengvosios Atletikos Pirmenybės įvyks š. m. rugsėjo 16 d. (šeštadienį) Kanados latvių stadione "Sidrabenė", netoli Hamiltono, Ont. Varžybas rengia Kanados Latvių Sporto Sąjunga. Pradžią 11:00 AM.

Pirmenybės bus vykdomos jauniems ir mergaitėms, šiose klasėse: B (14-15 m. imtinai), C (12-13 m. imt.) ir D (žemiau 12 m.).

Š. Amerikos Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių varžybų pasekimų, atskirų rungčių visai nevykdant.

Smulkios informacijos yra išsiuntinėta visiems lietuvių sporto klubams. Klubams nepriklausą sportininkai prašomi kreiptis į ŠALFASS - gos lengvosios atletikos vadovą A. Bielskų, šiuo adresu:

Mr. A. Bielskus,
30207 Regent Rd.,
Wickliffe, Ohio 44092.
Tel: (216) - 944-3390.

Dalyvių registracijos terminas rugsėjo 10 d., šiuo adresu:

Mr. G. Gubinš,
55 Pine Crest Road,
Toronto 9, Ont.
Tel: (416) - 767-1398.

Idant būtų galima sėkmingiau suorganizuoti lietuvių lengvatletus ir išvengti įvairių nesklaidumų, lietuvių lengvatletai prašomi užsiregistruoti pas A. Bielskų iki rugsėjo 6 d.

1972 Š. AMERIKOS PABALTIEČIU GOLFO PIRMENYBĖS

1972 m. Š. Amerikos Pabaltiečių individualinės ir Komandinės Golfo Pirmenybės įvyks sekmadienį, rugsėjo 24 d., Alto, Mich. (Grand Rapids priemiestis). Varžybas vykdo Grand Rapids Latvių Golfo Klubas.

Varžybos vyks Saskatoon Golf Club, Alto, Mich. Pradžią 9:30 AM.

Žaidėjų skaičius dalyvauti varžybose neapribotas. Komandinės varžybos

bus išvedamos iš individualinių pirmenybių, paįmant 8 aukščiausias vietas užėmusius žaidėjus iš kiekvienos tautybės ir sudedant jų pasekmes kartu.

Specialūs pabaltiečių olimpiniai medaliai bus duodami už 6 vietas individualinėse varžybose ir pirmą bei antrą vietą užėmusių komandų nariams. Komandinė trofėja nugalėtojams.

Registracijos terminas iki š. m. rugsėjo 16 d., šiuo adresu:
Mr. U. Plate,
1436 Ball N.E.,
Grand Rapids, Mich 49505.

Tel: (616) - 459-7354.

Pavėluota registracija bus atmetama.

Lietuviai golfinkai kviečiami gausiai dalyvauti. Pirmenybėse pakviesti dalyvauti ir ukrainiečiai.

Lietuvių golfinkų koordinavimu rūpinasi ŠALFASS - gos Golfo Komiteto vadovas; Juozas Kredys,
7259 So. Washtenaw Ave.,
Chicago, Ill.

Tel: (312) - 436-2013.

Smulkios informacijos išsiuntinėta visiems sporto klubams. Klubams nepriklausą, pavieniai žaidėjai prašomi kreiptis į rengėjus arba J. Kredį.

RITA ČYVAITĖ

LAIMĖJO PENKIAKOVĄ Clevelando Žaibo lengvatletė Rita Čyvaite, rugpjūčio 5 d. dalyvavo Clevelande įvykusiose 1972 m. Lake Erie AAU distrikto moterų penkiakovos pirmenybėse, kurgal ir nevisai lauktai, bet tikrai užtarnautai laimėjo čempionės titulą. Moterų penkiakovę sudaro 100 m kliūtinis

bėgimas, 4 kg rutulio stūmimas, šuolis į aukštį, šuolis į tolį ir 200 m bėgimas. Taškai vertinami pagal tarptautinę tabelę už atsielktus pasekmes sudedant visų 5 rungčių taškus.

Ritos pasiekta pasekmė yra 3382 taškai, pagal naują tabelę. Paskiros pasekmės (skliausteliuose duota atsielktai taškai už paskiras rungtis: 100 m kliūtinis - 15.4 sek. (705 t.), 4 kg rutulys - 8.01 m (26' - 3 1/2") (446 t.), šuolis į aukštį 1.55 m. (5' - 1") (781 t.), šuolis į tolį 5.08 m. (696 t.) ir 200 m bėgimas 26.1 sek. (754 t.). Ši pasekmė yra kartu ir naujas Š.A. lietuvių rekordas. Senasis priklausė jai pačiai 3261 (pagal naują tabelę) pasiektas 1971 m. Ritos pasekmė 100 m kliūtiniame bėgime 15.4 sek. yra taipogi naujas Š.A. lietuvių rekordas. Pakeliui į laimėjimą Rita turėjo įveikti pajėgiausias varžoves, prieš kurias buvo pralaimėjusi pereitais metais, užimdama 3-čią vietą. Šių metų pirmenybės buvo itin atkaklios ir tik 80 taškų skyrė pirmą vietą nuo ketvirtos.

Varžybose dar dalyvavo žaibietė Danutė Januškytė, surinkusi 2221 t., rodanti gerą pažangą.

Mergaičių 12-13 m. klasėje penkiakovos varžybose dalyvavo žaibietė Rūta Maželytė, surinkusi 1919 t. Pažymėtina, kad šioje grupėje Rūta buvo viena iš stipresniųjų varžovių, tačiau buvo nelaimingai diskvalifikuota 50 yd. kliūtiniame bėgime, už kurį negavo taškų, kas, be abejonės, užkirto jai kelią užimti geresnę vietą. Rūtos pasekmės buvo: 6 lb. rutulys - 7.21 m (384 t.), šuolis į aukštį 1.35 m (4' - 5 1/4") (551 t.), į tolį 13' - 1" (420 t.) ir 200 m bėgimas 28.7 sek. (561 t.).

● BELGIJOJE atsidūrė apie 2000 lietuvių. Jie ten pateko iš karo nelaisvės ar DP stovyklų. Daugumas jų dirbo anglių kasyklose. Šis sunkus darbas ir menki atlyginimai vertė lietuvius apleisti Belgiją. Todėl lietuvių Belgijoje liko vos trejetas šimtų žmonių.

Jony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

(vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekama greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtytės. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères

Hydro - Quebec atstovas,

Tik 40 apmoka mėnesinę elektros sąskaitą.

1.75 par mois kuris išnuomoja ir įrengia karšto vandens šildymą.

40 2.25 par mois

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrenginiai. Taip pat gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

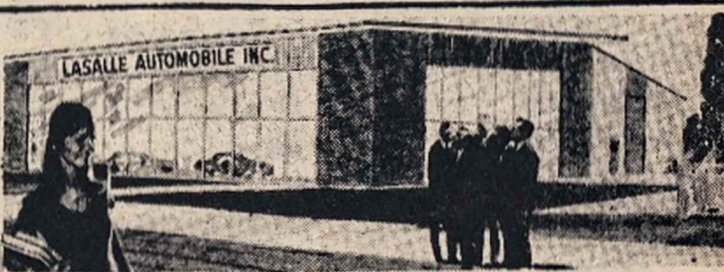
140-2e AVENUE - 366-0330

LaSalle
AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

P A R D A V I M A S

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 365-3364

Mokytojų studijų savaitė

Nuo š.m.rugpiūčio mėn. 6 iki 13 d. Dainavoje, prie Detroito, vyko VI-toji Kanados ir JAV-bių lietuvių mokytojų studijų savaitė. Ši kartą studijos buvo net keturiomis sekcijomis:

1. Mokytojams pedagoginių žinių praturtinimas ir patyrimas pasidalinimas.

2. Jaunimui ir būsimiems mokytojams lietuvių kalbos pagilinimas.

3. Jaunimui tautinių šokių kursai ir

4. Dainavimas.

Dalyvių iš visos būta virš dviejų šimtų. Daugumas jaunimo turėjo progos išklausti ir bendrinių, mokytojams skirtų, paskaitų, kaip pavyzdžiui, dr. Juozo Girniaus "Tautinis auklėjimas", rašytojo Vacio Kavaliūno "Literatūros dėstymas ir dvasia", dr. B. Vaškello apie lietuvių rašytojų tematikos ryšį su tautosaka, dr. A. Klimo apie lietuvių ir anglų kalbų fonologinius skirtumus, Alg. Gurecko apie Lietuvos sienų klausimą ir kt.

Lietuvių kalbą jaunimui dėstė: Pasaulio Liet. Bendruomenės Pirmininkas St. Barzdukas, rašytoja Aurelija Balašaitienė, ir R. Kinka. Visą nustatytą kursą išklause ir pažymėjimus gavo virš 20 jaunuolių.

Tautinių šokių mokė J. Matulaitienė ir H. Gabienė. Taip pat virš 20 jaunuolių gavo pažymėjimus ir jie galės būti instruktoriais ir talkininkais mūsų liet. mokyklose.

Studijų savaitė buvo labai darbinga ir smulkiai ją aptarti reiktų daug vietos. Teks pasitenkinti išskeliant tik jos būdingesnius bruožus:

PAVYZDŽIAI PATRAUKIA.

Pirmadienį prieš pietus idomią paskaitą skaitė prof. dr. W. R. Schmalstieg. Jis ne lietuvis, bet lietuviškai ir taisyklingai tarti mi pradėjo: "Kodėl aš vis mokausi lietuvių kalbos". O mokyti lietuvių kalbos jį paskatino profesoriai: Vincas Krėvė, A. Senn'as, Antanas Salys, o taip pat kartu su juo studijavę dr. A. Klimas, K. Ostrauskas ir kt. Nors lietuvių kalbą išmokyti, jam, jau suaugusiam, reikėjo didžiausių pastangų, bet jis viską nugalėjęs ir dabar yra kalbininkas-kalbotoyrininkas. Kodėl jis pasirinko lietuvių kalbą? - Kalbas kinta ir gana greitai. Lietuvių kalba tuo tarpu bene mažiausiai pasitraukusi nuo indoeuropiečių prokalbės. Kalbotoyrininkams lietuvių kalba yra tikros auksokasyklos, gyvasis dinosauros, nes ji bene konservatyviausia ir archaiškiausia. Bet kartu lietuvių kalba yra labai moderni kalba, nes gyva, klestinti ir vis bujojanti, vartojama kasdieniniame gyvenime. Todėl visais atžvilgiais - ji verta išmokyti.

Dr. A. Klimas, lyg prof. Schmalstieg'o papildydamas, pastebėjo, kad mes lietuviai dažnai kas sava nevertiname. Daugelyje pasaulio universitetuose lietuvių kalba įvedama ir dėstoma, bet gaunasi tiesiog paradoksas - paskaitų klauso dažniausiai tik svetimtaučiai.

Jau pernai čia Dainavoje prof. A. Salys iš patyrimo tvirtino, kad dažnas lietuvis studentas nedirštas Amerikos universitetuose klausyti lietuvių kal-

bos kurso gal ir todėl jog jo lietuvių kalbos mokėjimas yra toks, kuris neleis- tų jam reikiamai kursą rinkini. Jo pastangomis įvestas universitete lietuvių kalbos kursas (21 val. Jis taip pat pasirūpino, kad II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso vidurinėjoji sesija būtų Kent Universitete. Jis nepabijojo tolimo kelio ir atvyko į Mokytojų Studijų Savaitę Dainavoje, kad arčiau paimti ir kitus lietuvių sluoksnius ir pasitobulinti bei pagerinti lietuvių kalbą.

L. Eimantas.

LOVATIESIŲ IR DROŽINIŲ PARODA

Vilniuje Parodų rūmuose atidaryta liaudies dailės meistrų medžio drožinių ir lovatiesių paroda.

po chicagos dangum

SUNKI LIETUVIŲ KUNIGŲ padėtis. "Laisv. Lietuvoje" rugp. 3 d. straipsnyje "Kas Kaltas" B. Žibutis gvildena labai skaudžią lietuvių kunigų padėtį Chicagos diecezijoje. Daugumas lietuvių tremtinių kunigų neturi jokios paramos iš diecezijos, jokios apdraudos ir algos, net tie kurie daug padeda parapijoms. Daugelis kunigų yra dirbę vikarais net 20 m., jie neturi teisės gauti visas ar dalinas privilegijas iš kardinolo. Kard. Cody sudarė kunigų seimą, kur tapo išrinkti senatoriais kun. dr. J. Prunskis ir kun. Ged. Kijauskas, jų pastangomis norima pravesi įstatymą, kad nežiūrėtų kur jie būtų gimę, išventinti, dirbę, būtų nors po 7 metų įregistruoti visoms privilegijoms, nes ir valstybė duoda pašalpas, nežiūrint nei padėties, rasės, šis nutarimas buvo priimtas prieš metus, o iki šiol nieko nedaroma.

Isteigta dar komisija, kuri galės daryti galutinus nuosprendžius, tačiau "I.L." autorius pažymi: "Ar lietuvių klebonai remia ateivių kunigų algų sulyginimą, jų įrašimą į pensijų fondą? Nėra aišku... Vienas dalykas yra aiškus, kad ateiviai lietuviai kunigai ne-

Trečiasis sektinas patvyrzys mums buvo Kent State, Ohio, universiteto profesorius dr. John Cadzow. Jis suorganizavo minėto universiteto bibliotekai 3000 lietuvių leidinių. Jo pastangomis įvestas universitete lietuvių kalbos kursas (21 val. Jis taip pat pasirūpino, kad II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso vidurinėjoji sesija būtų Kent Universitete. Jis nepabijojo tolimo kelio ir atvyko į Mokytojų Studijų Savaitę Dainavoje, kad arčiau paimti ir kitus lietuvių sluoksnius ir pasitobulinti bei pagerinti lietuvių kalbą.

L. Eimantas.

LOVATIESIŲ IR DROŽINIŲ PARODA

Vilniuje Parodų rūmuose atidaryta liaudies dailės meistrų medžio drožinių ir lovatiesių paroda.

uri pas kardinolą nei jo kancelerijoj gero vardo... Jei sudarytą komisiją senato priimtą rezoliucija/įstatymą/atmes, kaltė kris kardinolui ir ant lietuvių klebonams..."

Nežinia kaip yra kitose JAV diecezijose, ar tremtiniai kunigai dirbantieji parapijose neturi irgi visų teisių? Kas galėtų parašyti?

KOVA PRIEŠ PIGIUS NAMUS. Jau kelinti metai, kaip čia gyventojus erzina CHA pigių namų bendrovė, kuri net gauna milijonus paramos iš federalinės valdžios. Tų namų pristatyta Chicagoje daug, juose kiti nenori gyventi, lieka tušti, St. Louis net tokius namus susprogdino, nes nėra nuomininkų. Juodoji rasė nebenori juose gyventi, nes labai sunku dėl įvairių negerovių. Kaip daug rasoma, jog Cabrini, būna dažnai žudynės, užpuolimai. Dabar CHA b-vė pildydama savo klientų pageidavimus užsigėdė statyti dvejų aukštų pigius namus, imti iš jų savo kišenėm nuomas, nei mokesčių valdžiai nemokėdami, tarp baltųjų rajonų. Dėl to kyla pasipriešinimas, nes federalinis teisėjas Austin pataikauja minios. Daugumas pageidauja, kad bal-

tųjų rajonose statytų tik baltieji, juodųjų juodieji, tegu savo grupės žmonės ir naudojami. Jei juodieji negali gyventi tarp juodų, taikam kriminalistų veisti baltųjų rajonuose? Tą progą rugp. 13 d. Marquette Parke įvyko viešas protestas prieš tokius CHA žygius, kur griežtai pasisakyta, kad gyventojai nepakės tokios painiavos, vadinasi pastačius pigius namus būtina juose turi būti puse juodžių. Namų savininkai ir susidariusi NO-CHA organizacija padavė į teismą CHA ir kovos toliau.

BALFO APSKRITIS rugp. 6 d. turėjo metinį susirinkimą, kuriame pasiektas veiklos vaizdas ir perinkta pati valdyba: pirm. Val. Šimkus, J. Mackevičius, F. Serečikas, dr. Br. Motušienė, K. Čepaitis, K. Januška, E. Litvinas, K. Repšys ir K. Kasakaitis. Rev. kom. A. Ūselis, J. Žadeikis, K. Bružas. Visi Balso žmonės daug dirbo išti susmetus, todėl už jų gerą širdį ir darbą pirm. Vl. Šimkus padėkojo, nors jis pats dar sunkios ligos paveiktas suvelino net šį susirinkimą. Balso veikla ir toliau eis savo keliu. Ekon. A. Baliūnas aiškino reikalą, Balso būstinę perkelti į Chicago.

IŠVAŽINĖJO SVEČIAI. Chicago buvo pasaulio lietuvių centre, dabar jau visi svečiai iškeliauja, o kiti atostogom atkeliauja. Neseniai apsilankė iš Brazilijos lietuvių parapijos P. Gudelevičius, jie ten nori irgi įvesti, brazilų kalba radio valandėlę.

ŠV. KRYŽIAUS LIGONINĖ, kuri jau ilgus metus vedama seselių Kazimieriečių pristačius naują priestatą, kuris kainavęs virš 4 mil. dol., iki šiol verčiasi gerai. Teko skaityti spaudoj, kad ligoninę nori paversti svetimtaučiai, stebėtina, kad medicinos štabo valdyba irgi visi svetimtaučiai, negi iš lietuvių nėra ar nepriklauso jam. Juk kai dr. O. Vaškas, dr. Tamušonis, ir kiti turėtų rūpintis ligoninės ateitimi. Čia turėtų lietuviai daugiausia dirbti, padėti seselėms.

Bal. Brazdžionis.

NEPRIKLAUTOMA LIETUVA

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSEJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIU PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$ 7.00

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

***** B R I E D Ž I A I A R V Y D Ų M I Š K E *****

Arvydų girininkijoje daugiausia kerpiniai ir viržiniai pušynai. Pušų jaunuolynų (3 - 15 metų amžiaus) yra 330 hektarų. Vadinasi, turėtų būti vienuolika briedžių. Yra daugiau - penkiasdešimt vienas.

Buvo bandyta nustatyti, kokią žalą šie žvėrys daro girininkijos pušų jaunuolynams.

Prieš tai buvo išaiškinta, kur briedžiai žiemą laikosi ir kuo minta. Tai 5-25 metų pušų jaunuolynai, medynai su pušų pomiškiu.

Šiuose plotuose (iš viso 1660 hektarų atsitiktiniu būdu buvo išskirta 100 tyrimo barelių po šimtą kvadratinį metrų ploto. Čia suskaičiavome visus medelius ir suskirstėme juos į tris grupes: sveikus, sužalotus ir žuvusius.

Štai kokie šių tyrimų rezultatai.

Pagrindinė briedžių pašarų bazė žiemos ganyklose yra 5 - 25 metų pušų jaunuolynai, daugiausia kultūrinės kilmės. Juos briedžiai intensyviai kramto ir labiausiai nuniokoja. Tai natūralu, nes skurdiame dirvožemyje pušaitės lėtai auga, ilgai nenusivalo nuo šakų. (Sakysime, geruose dirvožemiuose briedžių žala labiausiai juntama 3-15 metų jaunuolynuose).

Girininkijoje pušų jaunuolynai yra viename dideliame masyve prie Taurijos upelio. Visi jie vienodo našumo. Visame plote maždaug tolygiai nukentėję.

Šiame plote pažeista 13,9 procento medelių. Labiausiai nuterioti 11 - 20 metų jaunuolynai (iki 17 procentų). Tuo tarpu dešimties metų ir jaunesniuose pušynuose briedžiai "nuskriaudė" tik keturis procentus medelių, 20-25 metų jaunuolynuose nepastebėjome, kad briedžiai būtų padarę pušaitėms žalos, nors čia jie dar intensyviai kramto apatinius ūglius. Medelių su nuskabytais apatiniais ūgliais ir šakelėmis rasta 4,3 procento.

Briedžiai ėsdami kai kuriuos medelius nulaužo. Nulaužtomis viršūnėmis

раста šeši procentai pušaičių.

Taip pat nustatyta, kad per vieną žiemą briedžiai pažeidė 3,4 procento medelių.

Medynų su pušų pomiškiu dėl blogų atžėlimo sąlygų Arvydų girininkijoje mažai. Maži jų sklypeliai išsibarstę po visą teritoriją ir nesudaro didesnių pašarų išteklių. Čia pažeista keturi procentai pušaičių. Trakas šiuose medynuose labai retas ir skurdus (200-300 krūmų hektare), bet briedžiai jais intensyviai minta - apėsta 80 procentų gluosnių, pusė šaltekšnių, tik kadagiai neliesi.

Ypač briedžiai mėgsta lankytis aukšta - pelkėse. Sumedėjusi augmenija jose praktiškai sunaikinta.

Matome, kad dėl specifinių sąlygų Arvydų girininkijoje briedžiai dar nepadarė didelės žalos. Hektare jaunuolynų yra apie 10-15 tūkstančių pušaičių, ir tai, kad 13,9 procento iš

jų pažeistų - būsimam miškui nepakenks. Kelia nerimą paskutiniųjų metų pažeidimai, tie 3,4 procentai. Juk kiti pašarų ištekliai, tad artimiausią dešimtmetį kur kas labiau nukentės pušų jaunuolynai.

Kaip to išvengti? Kadangi Arvydų girininkijos miškuose briedžiai ganosi 5-25 metų pušynuose, tad jų optimalų tankumą ir reikėtų apskaičiuoti, remiantis šių jaunuolynų plotu - 1220 hektarų. Tokio ploto jaunuolynai galėtų išmaitinti apie keturiasdešimt briedžių. Tad išeity, kad mes savo kaime neturėtume sumažinti tik penktadeliu - tai yra sumedžioti tik dešimt briedžių. Ir ateityje Arvydų girininkijoje būtų galima laikyti keturiasdešimties briedžių kaimenę, nuolat juos medžiojant selekcinio principu.

Norėtusi pabrėžti, kad daugeliu atvejų briedžių žala pernelyg pučiama. Atsiranda asmenų, kurie

briedžius kaltina net "grybavimu".

Skačiuojant briedžių tankumą, visada reikia atsižvelgti į specifines sąlygas, medynų būklę, paženkinimo laipsnį. Tik tada pavyks nustatyti pusiausvyrą tarp žvėrų ir miško, nebus žalos medžioklės ūkiui.

"IŠŠOKO KAIP

PILYPAS IŠ KANAPIŲ"

Pagaletimologiją panašus jam ir "Stovi kaip Pilypas kanapėse". Lygiai toks pat priežodis gyvuoja ir kitose tautose. Ypač populiarius jis pas lenkus ir baltarusius. Jo prasmę plačiai aiškina lenkų folkloristai. Jo kilmės ištakas randame įžymaus lenkų mokslininko J. Kżyżanovskio darbuose.

Senose lenkų enciklopedijose (pvz., Chmielnickio "Nowe Ateny") teigiama, jog buvęs kažkoks Pilypas, kaimo, kuris vadinosi Kanapės (Konopie), savininkas. Didesnę savo gyvenimo dalį praleidęs karuose su totoriais ir kt., pagaliau sugrįžęs į savo kaimą. Kartą nuvykęs į seimelį. Kadangi jis daugiau buvo

pratęs švaistytis kardu nei seimelyje kalbas sakyti, tai ir pylęs kažką, kas visai neturėję ryšio su aptariamu reikalu. Visi ėmę juoktis ir klausti, kas ten taip iššokęs. Kažkas paaiškines: "Tai Pilypas iš Kanapių". Tokiu būdu iki šiolei, kai kas nevykusiai ir ne vietoje įsikiša, prisimenamas anas Pilypas.

Toks priežodžio kilmės aiškinimas yra atsiradęs vėlesniais laikais. Matyt, jau VIII amžiuje jo kilmė buvo žmonėms nebeaiški ir reikėjo sukurti anekdotą apie bajorėlį Pilypą seimelyje. Iš tikrųjų jo etimologijos reikia ieškoti gilesnėje senovėje. Pilypas - tai zuikio vardas labai senoje liaudies tradicijoje. Lietuvių, o taip pat ir kitų tautų folklore, yra nemažai šio reiškinio pėdsakų.

Taigi, priežodžio prasmę reikėtų aiškinti: neprotingas zuikis iššoka iš kanapių tokiu laiku, kai daug naudingiau jam būtų ten slėptis.

KALNAI KELIAUJA

Baigus tyrinėti 1965 m. stipraus žemės drebėjimo Aliaskoje rezultatus, paaiškėjo, kad Čugačo ir Kenejaus viršukalnės pasistūmėjo 15-16 m į pietus nuo savo pirmąsias vietas. Jūros dugnas ties Aliaskos krantais pakilo kaip 15 m. Viena pakrantės sala pakilo 10 m ir gero kai pasviro.

MAIŪNAS BE GIRNŲ

Posakis "į miltelius su-trinti" kartais skamba kaip grasinimas. Tačiau metalurgams, chemikams, cementininkams arba energetikams - tai technologijos procesų sparčiojo kokybės gerinimo kelias. Liaudies ūkyje vartojami šimtai įvairiausių miltelių rūšių. Jiems pagaminti maskviečiai inžinieriai sukonstravo naujo tipo smulkintuvą. Juose vietoj girnų dirba pačios medžiagos dalelės, kurios į kamerą patenka didesniu už garsą greičiu su priešpriešinėmis dujų srovėmis. Susidaužamos dalelės virsta dulkėmis.

Nauji agregatai jau išbandyti Chersono

LIETUVOS GIRIŲ GRAŽUOLIS - B R I E D I S

toronto

● J.R. SIMANAVIČIUS, "Tėvynės Prisiminimų" radio programos vedėjas savopalankiam laiške užtikrina, kad sutiktų su mūlaikraščiu palaikyti glaudžius ryšius ir neatsisako spaudą paremti savo radio programoje. Prašome išidėmėti, kad Toronto lietuviška radio programa dabar girdima tokiais valandomis: "Tėvynės Prisiminimų" radio programa veikia du kartu į savaitę ketvirtadieniais nuo 5:30 iki 6 val. ir šeštadieniais visą valandą nuo 7 iki 8 val. vakaro. Klausykite tuometu Toronto stotį CHIN, banga 101 FM.

hamilton

Mergaičių choras "Aidas", vad. sol. V. Veronikačio po vasaros atostogų vėl pradeda darbą. Pirmoji choro repeticija įvyks rugsėjo 7 d., ketvirtadienį, 6 val. vak. parapijos salėje. Choras yra pakviestas išpildyti programos rugsėjo pradžioje į Toronto Tautos šventės minėjime ir spalio 7-9 d. d. "Aidas" dalyvauja Kanados Lietuvių Dienos koncerte Montrealyje. Visos choristės kviečiamos dalyvauti repeticijose, taip pat priimamos ir naujos nuo 14 metų amžiaus.

Choro vadovas prašo visų mergaičių lankyti repeticijas, o ypač šiais metais bus krepiamas dėmesys į repeticijų lankymą. Choristės nelankančios repeticijų, nebus leidžiamos į sceną.

"Grandinėlės" atvykimo proga į Hamiltoną lapkričio 19 d., koncerto rengėjai nori išleisti didesni

leidinėlį. Skelbimų ir sveikinimų kainos yra numatytos šios: visas puslapis - \$25.00, pusė puslapio - \$15.00 ir ketvirtadalis puslapio - \$8.00. Organizacijos, verslininkai ir pavieniai asmenys yra kviečiami savo sveikinimus įteikti iki rugsėjo 25 d. Visais leidinio reikalais prašome kreiptis į J. Pleinį. Tel: 527-4876.

KLB Šalpos Fondas spalio 21 d. ruošia didžiulį vakarą Jaunimo Centre su įdomią meninę programą. Ta pačia proga Šalpos Fondas vėl žada atnaujinti buvusį abiturentų pristatymą visai lietuviškai visuomenei. Šio parengimo pelnas skiriamas šalpos reikalams.

J. P.

PRANEŠIMAS:

Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos Centro Valdyba skelbia:

Rugsėjo 2 ir 3 dienomis, pradžią 9 valandą.

1972 metų šaudymo pirmenybės. Kartu vyksta ir Šaulių Sąjungos šaudymo pirmenybės. Pirmenybės įvyks Hamiltono Giedraičio klubo šaudykloje, prie Hamilton Ont. šaudyklos. Vieta randasi: tarp Hamilton ir Brantford 54 ir 6 kelių sankryžoje, važiuoti 6 keliu į pietus per tiltą. Tuoj už tilto 2-ragatvė Wigton St. į kairę 2 1/2 mylios iki York Rd. Sukti po kairę į York Rd. 1 1/2 mylios iki šaudyklos.

Programa susideda iš sekančių ginklų rūšių: 1. Šratiniais šautuvais 100 šūvių "lėkštes" (Trap) dalyvauja rinktinė 5 žmonių arba pavieniai. Registracijos mokestis \$3 ir \$4 už 100 lėkščių.

2. 22 kalibro šautuvai sportiniai 7 1/2 svaro. Registracijos mokestis \$3. 4 žmonių rinktinė arba pavieniai.

3. 22 kalibro šautuvai tarpautinė klase (match 7, 1/2) svaro ir virš. dalyvauja pavieniai.

22 kalibro šautuvais programa susidės iš 3 padėčių: gulom, klūpom ir stačiom po 20 šūvių iš padėties. Moterys šauda tik gulom.

Dalyviai kurie dar nepriklauso Š.A.L.F.A.S.S. gali susimokėti nario mokestį šiuo adresu:

Joseph Usvaltas
75 Evelyn Ave.

Toronto 161 Ont.

Tel: 416 762-5019

Visais kitais klausimais irgi kreiptis minėtu antrašu

sudbury

● SUDBURY lietuviai veikėjai parodė pavyzdinę aktingumą kultūrinėje srityje. Vietos bendruomenė, o taip pat "Geležinis vilkas" - medžiotojų ir žūklautojų draugija surengė pikniką ir jo pelną paskyrė visai konkrečiam tikslui: spaudai paremti. Laiške, kurį pasirašė J. Bataitis, bendruomenės primininkas, P. Jutelis, kasininkas ir J. Kručas, sekretorius, skundžiamasi, jog blogas oras sukludė piknikui, bet vis tik šie visuomenininkai buvo pakankamai sėmingi. Jie atsiuntė N. Lietuvai keturias dešimtis dolerių. Nuoširdus ačiū. Pinigai laikraščiui visada reikalingi, bet čia suminėjų veikėjų nuopelnas piniguose nesibaigia. Jie parodė gerą nuovoką, parodė gerą širdį ir įvertino spaudos reikšmę lietuvių gyvenime. Tai yra svarbiausia.

● JUOZAS IR ALDONA

KRUČAI paminėjo savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį.

SUDBURY, ONT.

Sudburio žvėjų ir medžiotojų klubo "Geležinis Vilkas" valdyba, š. m. rugsėjo mėn. 3 d., p. V. Gudriūno ūkyje rengia gegužinę pikniką.

Programoje: metinės šaudymo varžybos; jauniems ir suaugusiems;

puikus maistas, turtingas bufetas, loterija.

Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

J. Paulaitis.

TAURAS RUOŠIASI.

Lietuvių Dieną artėja, kartu artėja ir didysis mūsų sportininkų pasirodymas. Torontas žada atsiųsti geriausius savo sporto vienetus. Tenka tikėtis svečių ir iš tolimesnių kolonijų.

Tauras pasiryžęs siekti aukščiau turėtų laimėjimų. Todėl š. m. rugpjūčio 19 d. įvykusiame sporto vadovų ir valdybos pasitarime buvo paruoštas tolimesnės veiklos planas ir paruoštas treniruočių lentelės.

Aušros Vartų parapijos klebonui su tikus treniruotės vyks parapijos salėje tokiais dienomis: Jaunių grupė renkasi kiekvieną trečiadienį nuo 7 val. iki 8:30. Vyr. treneris p. J. A. Celterius. Vyrų grupės

treniruotės vyks irgi toje pat salėje, trečiadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val.

Visi esantieji ir buvšieji Tauro klubo sportininkai maloniai kviečiami dalyvauti treniruotėse ir laikytis sportinio punkto.

L. Girinis.

"GRANDINĖLĖS" išvyka į Europą praėjo pažymėtina sėkmingai. Šis populiarius tautinių šokių ansamblis turėjo spektaklius visoje eilėje žymių Europos miestų. Londone "Grandinėlė" turėjo 500 žiūrovų, o Manchesteryje jų buvo net 800 ir jie šokėjus priėmė tiesiog entuziastiškai. Buvo net pasiūlyta kitais metais vėl atvykti gastrolėms. "Grandinėlė" Hamburge patiekė savo programos kai kuriuos punktus vokiečių televizijai. Lygiai sėkmingos buvo "Grandinėlės" gastrolės kituose Vak. Vokietijos miestuose.

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šal-dytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiamie piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiamie Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19 3/4 svarų grynio svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
ISTAIGA

Baltic Exporting Co. 480 RONGESVALLES AVE.,
TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

MOKA

5 1/2% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6 1/4% už 1 m. term. dep.
6 1/2% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8 1/4% už mortgičius

Kapitalas virš penkių milijonų dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais 10 — 5 v.p.p.
antradieniais 10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais 10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais 10 — 5 v.p.p.
penktadieniais 10 — 7 v.vak.
šeštadieniais 9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus 5%
šėrus ir sutaupas 6%
už vienu metų terminuotus indėlius 6 1/2%
ir virš \$10.0000 - 3 metams 7%
Duodame:
asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 8 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3.400.000.

KENKSMINGOS LIEJYKLŲ DULKĖS

Daugelis mūsų žmonių dirba sunkius darbus. Jiems bus naudinga žinoti, ar grafito dulkės labai kenkia sveikatai.

Grafitas yra anglies atmaina ir normaliomis sąlygomis nėra veiklus, tačiau labai aukštoje temperatūroje iš jo gali susidaryti įvairių cheminių junginių.

Liejyklose formuotojų darbo aplinka daugiausia yra teršiama kvarcinio smėlio ir maršalito dulkėmis. Tos dulkės yra kenksmingesnės už anglies-grafito dulkes. Kvėpuojant smarkiai tomis dulkėmis užteršu oru, galima susirgti lėtine plaučių liga silikoze. Ji pasireiškia bendru silpnumu, širdies plakimais, dusuliu, kosuliu su skrepliais.

Šią plaučių ligą nesunku nustatyti. Pradinę ligos stadiją, kurią išaiškinti padeda plaučių rentgenoskopija, nesunku pagydyti. Gydytojas paskiria gydymą ir sprendžia, ar ligonis gali toliau dirbti liejykloje. Ligai įsisenėjus, ją gydyti sunkoka. Todėl liejyklų darbininkai netutėtų vengti profilaktinių medicininių patikrinimų.

Kad liejyklų darbininkai nesirgtų, turi būti nuolat tikrinama, ar dulkių koncentracija gamybinių patalpų ore nėra didesnė už leidžiamas sanitarinės normas. Be to, patys darbininkai turi griežtai laikytis higienos taisyklių: dėvėti respiratorius arba keturgubos marlės kaukes. Po darbo reikia nusiprausti po karštu dušu. Svarbu reguliariai maitintis. Maiste neturi trūkti baltymų ir vitaminų. Žmogaus organizmą stiprina ir grūdina vaikščiojamas gryname ore ir sportas.

Gyd. G. UOGINTIENĖ.

AR MEDUS PADIDINA SKRANDŽIO RŪGŠTINGUMĄ?

Nuo seno žmonės gydosi medumi. Medicinoje yra vertinamas dirginamasis

medaus poveikis audiniams ir jo maistingumas. Medus turi daug invertinio cukraus (gliukozės ir fruktozės mišinio), organinių rūgščių – citrinos, pieno, obuolių ir rūgštynių, be to, dar fermentų ir vitaminų. Medus yra švelni lengvinanti priemonė. Kasdien saikingai valgant medaus su kitu maistu, galima reguliuoti žarnyno veiklą. Medų galima vartoti ir sergant lėtiniu gastritu su sumažintu rūgštingumu, jis gali padėti padidinti rūgštingumą, tačiau reikia stebėti savijautą. Medaus negalima valgyti, jei žmogus pernelyg jautrus medui (idiosinkrazija arba serga cukriniu diabetu).

Gyd. V. ŽILINSKIENĖ.

● BREMERIS, kuris pašovė gubernatorių Wallace, pasirodo rengėsi nušauti prezidentą Niksoną, kada pastarasis lankėsi Ottawoje praeito balandžio 15 d. Jis turėjo revolverį su savim, bet multininkas tik paklausė Bremerį: – Ką turi pareikšti? Jį tai Bremeris juokdamasis atsakė: – Šiandien gražus oras. Multininkas tuo pasitenkino ir jį praleido į Kanadą. Bet kodėl jis vis dėlto nešovė į prezidentą Niksoną? Šis klausimas liko tuo tarpu neišaiškintas, kadangi Bremerio teisme nebuvo pasklebti šio įvykio liečiantieji užrašai.

● AMERIKOS turtuolio Pierlo žmona buvo pagrobta. Grobikai pareikalavo milijono dolerių. Finansininkas tuos pinigus sumokėjo. Po to jo jauna žmona buvo rasta miške sveika ir nepažeista. Mokesčių inspektorius finansininkui parašė laišką, kuriame pranešė, kad jo sumokėtas milijonas dolerių, bus atskaitomas iš jo metinių federalinių mokesčių, kiekvienais atei-

nančiais 10 metų po šimtą tūkstančių.

● SVIETLANA ALIUJEVA, Stalino duktė, buvo ištekėjusi už architekto Peterso. Ji su savo vyru gyveno savotiškoje architektų kaimoje Arizonoje, kurią tvarkė nepaprastai diktatoriškos polinkio viršininkė, reikalavusi iš jos per daug paklusnumo. Svetlana pletums turėdavusi apsi-vilkėti vakarinę suknelę, o taip pat iš eilės plaudavusi virtuvėje indus. Spaudos atstovams ji pareiškė, kad tai buvo panašu į sovietinį režimą, kurio ji neapkenčianti. Norėdamas palai-kyti savo vedybinį gyvenimą, ji net buvusi su vyru nuėjusi pas psichiatrą. Tačiau besitariant su psichiatru, paaiškėjo, kad ji su savo vyru negali toliau gyventi. Tad ji apleidžia Arizoną, kur ji iki šio laiko gyveno, ir grįžta į Prinstoną, N. Jersey į savo namus. Ji, žinoma, paėmė ir savo 11 mėnesi, dukterį Olgą.

● OLIMPIADOS miestelis prie Muncheno šiam miestui kaštuoja 500 milijonų dolerių. Tame miestelyje įrengti visi galimi patogumai sportininkams. Sportininkės, pavyzdžiui, turės net 6 grožio salonus, kur galės patobulinti savo grožį. Plaukikėms bus pasiūlyta ypatinga kosmetika, kurios nepaveiks vanduo ir jos taip pat puikiai atrodys po plaukiojimo kaip ir prieš tai. Miestelyje veiks policija sudaryta iš 1,500 agentų, o nuogaisro miestelį saugos 120 patyrusių ugniagesių. Iš anksto buvo į Olimpiados miestelį atgabenta iš Olandijos milijonas lapų popieriaus, 200 dviračių iš Amerikos, o 30 centnerių sūrio iš Amsterdamo tur būt pasotins sportininkus. Svarbu ir tai, kad Amerika pasiuntė išstisus vagonus Coca Cola.

SKAUTAMS

IŠ AKADEMINIO SKAUTŲ SĄJŪDŽIO VEIKLOS

1. Akademinių Skautų Sąjūdžio studijinė vasaros stovyklą įvyko nuo š. m. rugpiūčio mėn. 27 d. iki

rugsėjo mėn. 4 d. Dainavoje, prie Detroito.

ASS Vadijos Pirmininkas įgaliojo filisterį R. Korzoną paruošti (pasi-kvietus talkininkus), visą stovyklą, jos programą. Stovyklos Vadovybės Są-

tatas: Stovyklai registracija atliko – senj. Viktoras Garbonkus, 6537 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629.

2. Akademinių Skautų Sąjūdžio Vadiją sudarė Komisija iš pirm. fil. Povilo Abelkio ir narių – fil. Romos Baipšienės ir fil. Valentino Varno. Komisija sušauks ir praves visuotinio Akademinių Skautų Sąjūdžio suvažiavimą. Suvažiavimo reikalui Komisija derins narių nuomones, svarstyt pasiūlymus nuostatoms keisti, sudarys kandidatuojančių sąrašus į sekančios Kadicijos vadovus. Kartu su ASS visuotiniu suvažiavimu vyks ir A. S. D. Korp. "Vytis" ir Filisterių Skautų Sąjūdžio suvažiavimai.

Suvažiavimams ruoštis bus pradėta Dainavoje įvykstančioje studinėje savaitėje.

Suvažiavimui pasiūlymus, projektus ir kitą medžiagą prašoma raštiškai patiekti šiuo adresu:

fil. A. Varnas, 2307 N. Lyric Ave., Los Angeles, Cal. 90027.

3. Akademinių Skautų Sąjūdžio Vadiją padarė Skautų Sąjungos Tarybos Pirmininkui v. s. Ant. Saulaičiui visą eilę svarių pastabų ir pasiūlymų, besiruošiant įvykstančiam Lietuvių Skautų Sąjungos vadovų akivaizdiniam posėdžiui, kuris numatytas š. m. rugsėjo mėn. pradžioje. Taip pat Vadiją per Tarybos Pirmininką išreiškė nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus minėtam vadovų posėdžiui, kur bus svarstoma ir sprendžiama tiek daug esminių ir neatidėliotinių skautų veiklos klausimų.

4. Akademinių Skautų Sąjūdžio Vadiją išreiškė nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus Lietuvių Skautų Sąjungos Jūrų Skautų-skaučių vadovams ir nariams, šiemet švenčiantiems savo gyvavimo 50-ties metų sukaktį.

L. E-tas.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanet Cr., Duvernay, P. Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.
547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P. Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.
7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

• Atliekami mechaniniai darbai
• Išorės taisymas ir dažymas
• Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

montreal

JONAS PETRULIS MŪSŲ LAIKRAŠČIO PAVYZDINGAS RĖMĖJAS.

Galime pasidžiaugti, kad Nepriklausoma Lietuva suranda vis daugiau savo remėjų ir asmenų, pasiryžusių laikraščioi suteikti tvirtesnę medžiaginę pagrindą. Rugpjūčio 20 dieną laikraščio įvykioje gegužinėje vyravo šilta palankumo dvasia. Buvo jaučiamas visuotinis palankumas. Kaip tokio bičiuliško palankumo išdava ir buvo populiaraus plačiuose lietuvių visuomenės sluoksniuose stambaus verslininko Jono Petrulio pareiškimas, kad jis apsiima padengti vieno artimausio mūsų laikraščio numerių visas technines išlaidas. Jis atstovaudamas Broadway Builders Co. Bostone, nusistatęs padengti spaustuves ir popieriaus išlaidas. Tai žymus laikraščio palengvinimas. Nėra abejojų, kad lygiai ir kitos organizacijos bei mūsų laikraščio palankūs asmenys paseks šiuo pavyzdžiu. Jonui Petruliui nuoširdžiam lietuvių spaudos

PAGALBA NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI

NL išaugo pačių skaitytojų pageidavimu. NL daugiau negu kas kitas sujungia patriotus lietuvių bendram tautiniam darbui. Visi sluoksniai remia NL-vą. NL prenumeratoras vąjaus sustiprinimui atsiųskit šį kuponą su pinigais ar čekiais nors vienam pusmečiui. Pakalbinkit užsisakyti NL-vą artimuosius, arba, pagaliau, padovanojkit geram bičiuliui nors pusmetinę NL prenutą.

Pinigus siųskit su šiuo kuponu:

Vardas pavardė

Adresas: / gatvė ir Nr./.....

City

Valst. - prov.

Pinigus siunčia: / pavardė ir adresas /

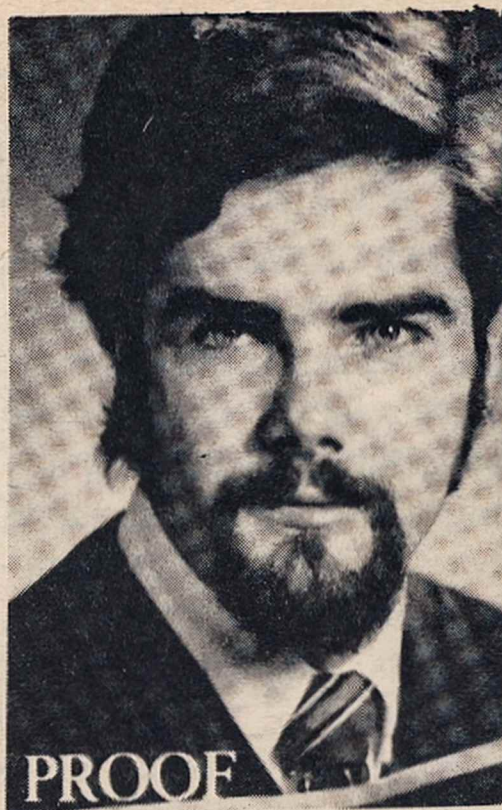

REGINA STASKEVIČIŪTĖ,
Broniaus ir Danutės duktė, baigė Loyola of Montreal su Bachelor of Commerce, Honours Economics (cum laude) laipsniu. Pasiryžusi studijas tęsti toliau.

remėjui reiškiamė gilią padėką. Jo sekingas darbas suteikia jam galimumus platesniu mastu paremti lietuvių kultūros veiklą. NL.

PASIKEITIMAI MONTREALIO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOJE

Jau ankstesni gandai pasitvirtino ir viešai paskelbta, kad dabartinis klebonas kun. J. Zaremba, S.J. iš pareigų pasitraukia. Jis, parapijos biuletenio žodžiais "gavo savo viršininkų leidimą pereiti į kartūzų vienuoliją". Montrealį jis apsispaus rugsėjo vidurį. Aušros Vartų klebona paskirtas kun. J. Kubilius, kuris šią parapiją savo laiku įsteigė. Iš Chicagos jis atvyks po mėnesio. Bet ir kun. K. Raudeliūnas irgi pasitraukia ir vyks į Chicago. Į Montrealį atvyks kun. tėvas J. Aranauskas.

RAYMOND ŠIMKUS,
Kasparo ir Marytės sūnus, baigė McGill Universitete su B.Sc. & Biochemistry laipsniu. Rudenį pradės studijuoti mediciną tame pačiame universitete.

KUN. L. ZAREMBAI, S.J., Aušros Vartų par. klebonui, tuoj išvykstant iš Montrealio, š. m. rugsėjo mėn. 10 d., sekmadienį, po 1'val. pamaldų parapijos salėje yra rengiami jam išleistuvių pietūs.

Kviečiame visus Montrealio lietuvių išleistuvėse dalyvauti.

LIETUVOS OPEROS SOLISTĖS E. KARDELIENĖS

muzikos studija pradeda darbą 11 rugsėjo.

Priimami nauji mokiniai.

Tel: 767-0473.

• GAURIUS vasarvietėje St. Donat, P.Q. vasaroja Kudžmaitė Elena, Rugienius Jonas iš Detroito, O. K. Pliuskorai iš Philadelphia ir Aug. Kudžmų šeima iš Montrealio.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"

RUDEININĖ IŠVYKA

RUGSĖJO 17 d., sekmadienį pas J. ir G. Petrulius, prie Brome miestelio už Cowansville, P.Q. (Tiksli vieta bus nurodyta vėlesnėse laikraščio laidose).

Kviečiami visi lietuviai atvykti ir ten piknikaudami prie muzikos ir kitokių pramogų, maloniai praleisti besibaigiančios vasaros sekmadienį.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

• VANDA ČERKUVIENĖ išvykusi į Vokietiją, aplankyti giminių ir pažįstamų.

• JONAS PETRULIS išvyko į Lietuvą.

Jau treči metai iš eilės jis lankosi Lietuvoje. Šiuo kartu išvykęs individualiai ir ilgesniam laikui, negu anksčiau kai vykdavo su ekskursijoms.

• ANTANINA PETRAITYTĖ iš Lietuvos, kuris svečiuojasi pas seserį Toronte, lankėsi pas pažįstamus Montrealyje.

• LORETA ŽIŽYTĖ baigė McGill universitetą Bakauro laipsniu. Šiuo metu dirba New Yorke.

• BIRUTĖ KAZLAUSKAITĖ-VITENIENĖ Kana-doje įvykusioje inžinierių konferencijoje atstovavo "Bell Telephone" komp.

• MONTREALIO Studentų sąjunga rugsėjo 2-4 dienomis turės Baltijos stovyklavietėje savo stovyklą. Tikimasi, kad daugelis iš įvairių vietų studentų pasinaudos puikia proga pabūti gražioje gamtoje.

• JUOZAS AKSTINAS, kurs paskutinius savo gyvenimo metus praleido Montrealyje ir čia prieš 10 metų mirė, prisimenamas, kaip talentingas artistas ir tapytojas. Jis studijavo teatro meną Kaune ir vėliau vadino Kauno ir Vilniaus teatruose. Atsidūręs tremtyje, jis Freiburge studijavo meną ir atvykęs į Kanadą buvo dekoratorius ir knygų iliustratorius.

• ARCHITEKTAS EDMUNDAS ARBAS lietuvių architektų suvažiavime skaitys paskaitą temą "Lietuvės Architektas iševijoje".

• "MISS LITHUANIA of New England" Minkų radio programos piknike išrinkta Patricija Tamošiūnaitė iš Brockton, Mass.

• Regina Bulkaitė ir Jonas Išganaitis sukūrė šeimyninį gyvenimą, kurių su-tuoktuvės įvyko rugpjūčio 19 d.

• "DIE RUTE" arba lietuviškai "rūta" tai naujai leidžiamas Lietuvos vokiečių laikraščio vardas. Šio laikraščio leidėjas yra kilęs iš Šakių Albertas Unger.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Elnamasis s-tas 5.0%
Taupomasis s-tas 6.0%
Term. ind. 1 metams 6.5%
Term. ind. 2 metams 7.0%
Term. ind. 3 metams 7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines 8.5%
Nekiln. turto 8.5%
Čekių kredito 9.0%
Investacines nuo 9% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdrau-
damą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.